

# Trupavski glas št.31

*"Po celi zemlji vsem ljudem mir bodi!  
Tako so peli angelcev glasovi  
v višavah ob Mesijasa prihodi;  
da smo očeta enega sinovi,  
ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi,  
da ljubiti' mor' mo se prav' uk njegovi.*

(F. Prešeren)



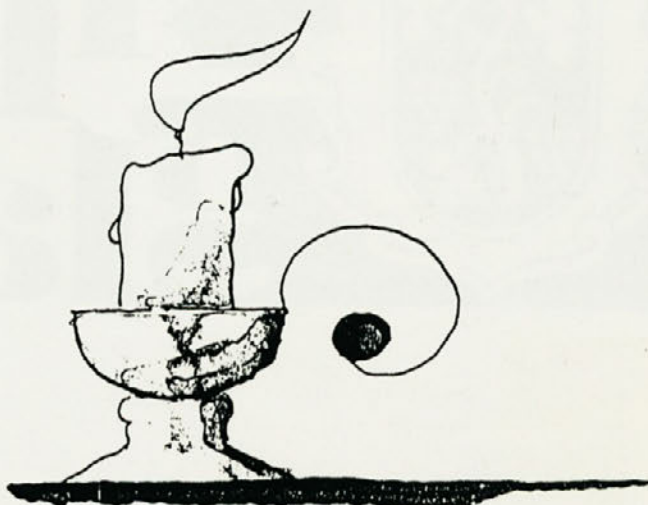
**december '94**

# Praznični recept

Večini se ne ljubi niti duhovno jesti, kaj šele kuhati. Božični čas pa nas opominja, da bo ogenj ponovno zagorel in premagal mraz. Božič je namreč povabilo k osebni odločitvi za življenje - novo rojstvo ognja medsebojne ljubezni je namejano tudi vam!

Običajno je pot do trajnih dobih sosedskih odnosov daljša, kot si mislimo, saj nas ovira materializem, ki duši voljo in zamegljuje smisel medsebojne pomoči, ter pred vse postavlja sebe, lastni strah in egoizem.

Dobimo začimbo - vaško skupnost, privoščimo svoje talente tudi bližnjim in tako obogatimo sebe in soseščino! Šele zlitje tako odprtih različno mislečih sosedov tvori zdravo družbo. Z večanjem števila tako dostopnih ljudi se izboljšuje tudi kvaliteta medsebojnega sožitja. Naj bo to naš prispevek k preživetju naših otrok.



Ta univerzalni recept je namenjen vsem! Upoštevajte ga v praksi in vam bo dajal vedno novih moči. Prav te pa vam poleg zdravja in miru privoščim v novem letu.

## VSEBINA:

### *Iz naše preteklosti*

Po sledih vipavskih županov .....	stran	3
Novi grad .....	stran	5
Kako smo živeli in gradili Vipavo .....	stran	7

### *Iz naše KS*

Tako smo volili .....	stran	11
Utrinki z razstav v Vipavi .....	stran	12

### *Predstavljamo vam*

Venceslav Poniž .....	stran	18
Odprti dnevi na vipavskih šolah .....	stran	20
Za dom in družino .....	stran	26
Drobne od tu in tam .....	stran	30

### *Iz življenja naših društev*

Folklorna skupina v Vipavi .....	stran	31
Košarkarski klub Vipava .....	stran	32
Vremensko poročilo .....	stran	33
Kje pa vas čevelj ne žuli več? .....	stran	33

*Dragi krajan!*

Ob bližajočih se božičnih in novoletnih praznikih se bomo tudi letos po stari navadi zbrali družinski člani in si voščili božjega blagoslova, miru in sreče. Stopimo nato tudi do sosedov, prijateljev in znancev in jim s stiskom rok zaželimo vse dobro. Tem želim se pridružujemo tudi člani uredniškega odbora VG. Naše dobre želje in iskrena voščila pošiljamo vsem našim bralcem v tujino, bolnikom, osamljenim, trpečim in zapuščenim. Naj se v novem letu okrepijo morda že zrahljane družinske, prijateljske in soseske vezi, da bomo z lepimi odnosi polepšali in obogatili naš vsakdan. Kajti, če se le malo potrudimo, je lepo biti človek. Malo več časa namenimo duhovnim vrednotam - ljubezni, medsebojnemu spoštovanju, prijaznosti, pozornosti in pripravljenosti pomagati bližnjemu. S tem sveta ne bomo obrnili, le spreminjali ga bomo na boljše.

Ob koncu naša želja, naj bi vsem krajanom novo leto prineslo zdravja, osebnega zadovoljstva in notranjega miru.

*Uredniški odbor*

*Spoštovane Vipavke in Vipavci!*

Leto je naokrog in ko bomo potegnili črto pod vsem tistim, kar se je zgodilo v letu 1994, bomo eni bolj, drugi manj, zadovoljni. Vsi skupaj pa smo lahko srečni, da nam je bila usoda tako naklonjena, da smo čakali leto 1995.

Ocenjujem, da se Vipava postopoma, toda zanesljivo prilagaja novim političnim in gospodarskim razmeram. Pred nami so seveda veliki izzivi, na katere bomo morali najti odgovore in prave rešitve, saj bodo le-te potegnile Vipavo kot središče Zgornje Vipavske doline v tretje tisočletje. Zato pa so potrebni ljudje - pravi ljudje na pravih mestih. Potrebno je znanje, volja, toleranca, medsebojno spoštovanje in pa seveda sodelovanje. Koristni so vsi - prav vsak lahko prispeva svoj delež idej in znanja. Usodno za Vipavo bi bilo, če bi se kdorkoli zaradi kakršnihkoli razlogov ogradil v svoj "vrtiček". Želim si, da bi našli skupni interes, to je moč za plodno delo v korist vsakega posameznika in vseh skupaj na tem lepem koščku naše zemlje.

Ob tej priliki se zahvaljujem vsem članom Sveta KS Vipava za delo in sodelovanje v letu 1994. Prav posebna zahvala pa gre tajnici KS Vipava, ge. Mirjam Graovac, in računovodkinji, ge. Milki Podgornik, članom odbora Vipavskega glasa in še posebej urednici ge. Gizeli Furlan, vsem društvom in posameznikom, ki so svoje delo posvetili Vipavi in Vipavcem. Na koncu voščim vsem krajanom vesele božične praznike ter zdravja in uspehov polno novo leto 1995.

*predsednik Sveta KS Vipava  
Ivan Rehar*

## PO SLEDOVIH VIPAVSKIH ŽUPANOV

Zapiski o naših slovenskih županih segajo daleč v zgodovino. Na Primorskem se o njih izgubi poročanje z nastopom fažizma, ki je na ta mesta nastavljal ljudi brez znanja slovenskega jezika. Župan je bil človek, znan med ljudmi po visoki morali, pokončni drži, poštenosti in široki razgledanosti. Do njega so bila odprta vrata vsakomur, ki se je znašel v življenjskih težavah. Župani so običajno izhajali iz premožnejših družin. Nekateri so bili bolj šolani, drugi manj. O vipavskih županih še danes krožijo med ljudmi zanimive zgodbe. Njihova zunanost je morala biti urejena, obnašanje vzorno. Župan je moral biti "mož beseda", kakor rečemo za človeka, ki stori, kakor reče. Župana je imela vsaka srenja in vsaka večja vas. Ob posebno slovesnih prilikah (poroke, slavja, sprejemi, "viste", "šagre" itd) so si župani nadeli čez ramo slavnostni trak v barvah zastave.

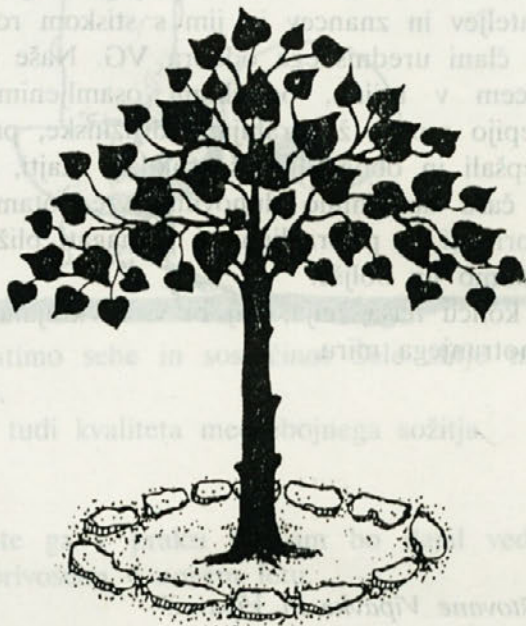
Ob izvolitvi župana je bila slovesna maša, ob koncu maše pa je novoizvoljeni župan moral dati pred oltarjem prisego. Za njim

*Novice leta 1850 so objavile poročilo o izvolitvi vipavskega župana Janeza Dolenca in tako-le poročajo o tem dogodku v Vipavi:*

Včeraj je bila volitev v tergu Vipavskim. Soseskiniga predstojnika ali župana in njegove svetovavce za sosesko Vipavsko, ktera iz treh katastralnih sosesk, namreč, iz Vipave, Verhpolja in Sanobora obstoji, so volili. Volitev se je očitno godila; vsi izvoljeni volivci so bili pričijoči, in ni bilo potreba njih namestnikov k volitvi vabiti.

Gospod Janez Dolenc, kupec in posestnik v tergu, je bil za predstojnika izvoljen. Ako ravno ga postava od te njemu namenjene službe odveže, ker je on že čez 60 let star, se je vender iskreniga domorodca skazal, in je radovoljno to opravilo prevzel. Danes je bila v ta namen slovesna maša, pri kateri so bili izvoljeni srenjski možje, veliko ljudstva in vsi tukajšni c. k. vradniki pričijoči. Visokočastni

so posamezno zaprisedgli tudi občinski možje.



Ob ponovni ustanovitvi občine Vipava so me zamikali ti naši vipavski župani, da sem malo pobrskala po njihovih sledovih.

tehant so pri tej priložnosti lepo govorili. Po dokončani službi božji so izvoljeni očitno in slovesno pred oltarjem posamesno prisego storili, ktera jim je bila od tehanta predbrana;\*) potem je bila zahvala.



Pri imenovanim slovesnim opravilu se je tudi tukajšna narodna straža vdeležila, ktera je zavoljo svojiga verliga obnašanja očitne pohvale vredna.

\*) Prisega za srenjskiga predstojnika se takole glasi:

*»Jez slovesno persežem per Bogu Vsigavednim, in obljubim per svoji poštenosti in zvestobi, Njih Veličanstvu našimu nar milostljivšimu Vladarju Francu Jožefu Pervimu, po milosti božji Cesarju Avstrije, in za Njimi iz Njih previsociga rodu in kervi izhajnim naslednikom vselej zvest in pokoren biti, od Njih Veličanstva premilostljivo podeljene državne in deželne vstave zvesto in nepremakljivo se deržati. Perséžem, službo predstojnika naše srenje, za katero sim bil zvoljen, zvesto in pravično po svoji narboljši vednosti in vesti opravljati, in dolžnosti, ki so mi po začasni srenjski postavi 17. sušca 1849, in pa po poznejših postavah naložene, naj si že službine lastne ali izročene opravila zadevajo, na tanjko in vestno po vsi njih obsegi spolnovati, in z vsimi močmi si prizadevati, de se blagor srenje zvišuje, in de se postavi spoštovanje in pokoršina skazuje. - Kakor resnično mi Bog pomagaj, in ta sv. evangeli.«*

Prisega srenjskega svetovalca je bila enaka županovi. Dodano ji je bilo le naslednje: *"...gospodu srenjskemu dolžno spoštovanje skazovati, meni od njega naročene opravila pridno in zvesto oskerbovati, njega v spolnavanji njegovih dolžnosti podpirati."*

Gospod Janez Dolenc je stanoval v hiši na Glavnem trgu 4. On in njegovi bratje so bili lastniki Cerkve, Krhnetove in Spornove hiše, vse na Glavnem trgu. Starejši ljudje se še spominjajo imenovanja ulice od

Glavnega trga do Podfarovža. Ta del poti so imenovali Dolenčeva gasa (sedaj ulica Ivana Ščeka).



Župan Janez Dolenc je bil rojen 1790. Bil je sin Janeza in Viktorije Hladnik. Imel je štiri otroke. Koliko časa je županoval ni znano.

Umril je 16. 2. 1878 in je pokopan na vipavskem pokopališču. Rodbinska kapelica je takoj ob vhodu levo. V njej je visok križ, ovit z belim mrliškim prtom. Na čelni strani kapelice je napis "RODBINA DOLENZ - ŠPORN". Kaj več o tej kapelici ni znanega. Starejši ljudje pravijo, da je zelo stara.

Še naprej bomo po raznih virih iskali podatke o naših županih. Nekaj jih je že zbranih, in sicer za šest županov do nastopa fašizma. Mogoče bomo kaj več o njih našli v Arhivu Republike Slovenije v Ljubljani. Kaj več o njih pa prihodnjič.

Povrnimo se za trenutek iz preteklosti v današnji čas, ko bomo v Sloveniji dobili 147 novoizvoljenih županov. Sprašujem se, kakšna bo njihova prisega in kakšna svečana obljuba? Komu bo namenjena - denarju ali človeku?

Viri:

- Župnijski arhiv Vipava;
- Novice, letnik 1850, št. 28, str. 117.

Škof Slomšek je pred 150 leti o volitvah zapisal tole:

Novih naglavnih grehov prvi je: zbornih poslancev kriva volitev. Po enih krajih so izvolili modre ino poštene može, ki so vredni vse hvale ino časti. Po drugih krajih so pa izbrali pravzaprav pasje može, neumne abotne glave. Pa še več hudobnega srca ino slabega slutja (= imena), samo take vrešalke (= kričače), kateri veliko govorijo, pa malo ali nič dobrega ne storijo. Veliko obetajo pa malo dajo. Na jeziki nosijo strd, v srci pa strup. Tako slabi može so slabi delavci novih pravic. Kjer pa dobrih delavcev ni, tudi delo ne gre iz rok ino še, kar se stori, kaj ne velja. Kdo je vsiga tega kriv? Vi, volilci, ki ste take skaze mojstre izbrali ino v državni zbor poslali.

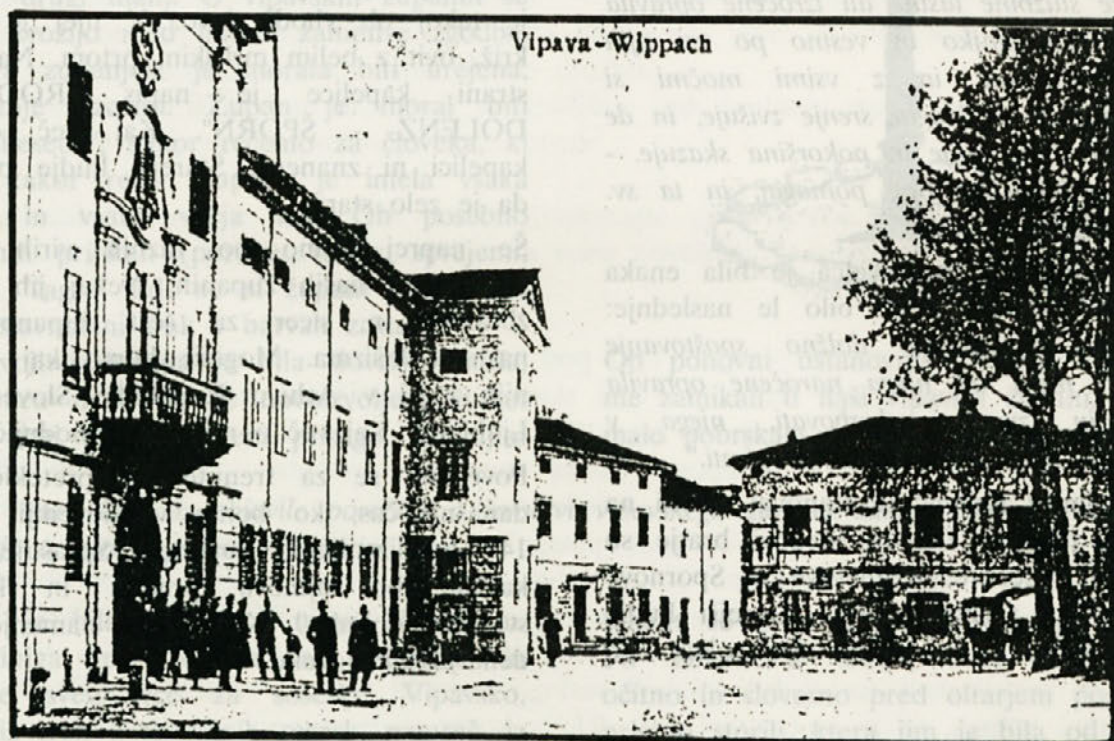
Magda Rodman

# Novi grad

Zadnji Lanthierijev grad, ki je bil zgrajen v Vipavi, tako imenovani Novi grad, je zgrajen v baročnem slogu, okrašen z bogatimi štukaturami in ima popolnoma benečanski okras. V zvezi z Novim gradom so se po smrti zadnjega grofa Karla Lanthierija odvijali nenavadni dogodki pod Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo ter še posebej med prvo in drugo svetovno vojno. V tem času se je zvrstilo več "lastnikov", morda se imamo prav tem okoliščinam zahvaliti, da ga zob časa ni uničil ter je tako ostal ohranjen do današnjih dni.

cerkev sv. Marka, do nje je bil od gradu le kratek prehod čez lesen most.

Ob vzhodni steni grajskega poslopja je bilo veliko mlinsko kolo (vodno kolo), ki je gonilo vodno črpalko in ta je črpala vodo iz Podskale v rezervoar, postavljen na vrhu te zgradbe. Rezervoar je bil izdelan iz železa. Ker pa takrat še niso poznali varilnih aparatov za spajanje, je bil ta z "neti zanetan" (z zakovicami zakovičen). Tako je bilo oskrbovano s tekočo vodo celotno grajsko poslopje. Iz tega rezervoarja je tudi tekla voda po bakreni cevi v grajski



*Novi grad med I. svetovno vojno 1915. leta. Pred njim stoje avstrijski vojaki, ki so v njem bivali.*

Graščaki so, kadar so gradili svoje gradove, običajno zgradili tudi kapelo ali cerkev, ta sakralni objekt je bil postavljen v gradu, znotraj obzidja ali poleg njega. V Lanthierijevem Novem gradu je bila kapela sv. Barbare na desnem krilu čelnega grajskega poslopja in lepo vklopljena v arhitekturo gradu. Od kapele v Novem gradu je ostal viden samo portal z latinskim napisom in nad streho stoječa zvončnica ali jarem, ki ima odprtine za zvonce. Tik ob gradu Tabor pa je bila

park v fontano.

Ko sem prebiral razne zapise o gradnji Novega gradu, so me motile zapisane letnice gradnje. Zgodovinarji in pisci so se opirali na razne osnove, ki so si dokaj nasprotujoče, včasih je celo več kot pol stoletja razlike.

V prvi knjigi Krajevni leksikon Slovenije, izdani 1968. leta, piše g. prof. Venceslav Čopič: "Končno je bil leta 1762. zgrajen na sedanjem glavnem trgu Lanthierijev grad." Tu je že očitna nenavadna razlika pri

letnici gradnje gradu, ki je nagnjena v drugo polovico osemnajstega stoletja, kar pa ni osamljen primer, oglejmo si še druge.



*Novi grad l. 1932. V njem je poveljstvo garnizije vojašnice Vipava. Pred poslopjem ob vhodu je vidna stražnica in poleg nje italijanski vojak.*

V Mali splošni enciklopediji, izdani pri Državni založbi Slovenije, tiskani 1976. leta v Ljubljani, piše: "Več gradov, na hribu nad naseljem ruševine srednjeveškega gradu, v osrčju kraja Lanthierijev grad iz 1762." To je verjetno prepisano iz drugih virov ali pa s portala, kjer je zapisana ta letnica. V Slovenskih novicah, 7.12.1991, piše, g. Ivan Jakič: "V samem središču Vipave stoji Lanthierijeva graščina s poudarjenim pročeljem v beneškem slogu. Zgrajena je bila v 17. stoletju." Tu je torej omenjeno, da je grad zgrajen v 17. stoletju in ne v začetku 18. stol., kar naj bi bilo pravilno. V pregledni karti občine Ajdovščina, turistična izvedba iz leta 1989., najdemo v razlagi zapisano na hrbtni strani: "Končno so leta 1762. na sedanjem glavnem trgu zgradili baročno graščino s parkom na južni strani in podkvastim dvoriščem na severni strani." Tu ni več kaj dodati, kot samo to, da letnica ne ustreza in gremo dalje.

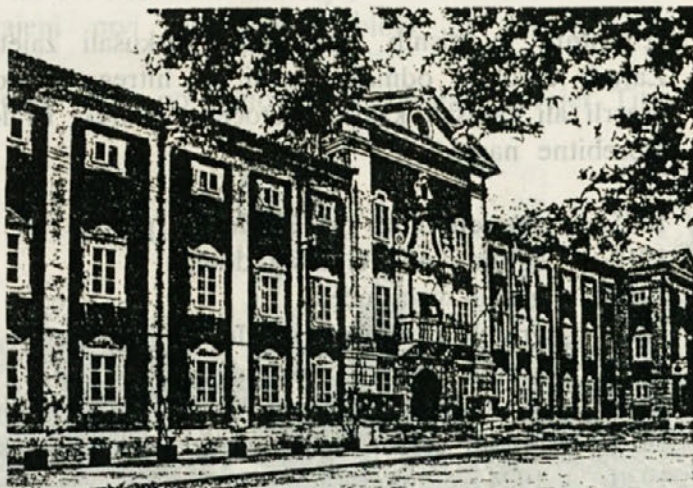
Mladi Vipavec, glasilo osnovne šole Drago Bajc Vipava iz 1989-90, piše v članku Nekaj utrinkov iz Vipave: "Končno je bil zgrajen na sedanjem glavnem trgu še en

grad 1762. Zgradba je baročna, pročelje je v baročnem slogu."

Res je, da je Carlo Goldoni bival leta 1727 do 1728 v vipavski graščini. Toda ali je bival in pisal svoja dela v Novem gradu? Lahko je bival v dvorcu na Zemonu ali pa v taborski graščini, ki je tedaj bila v lasti grofa Lanthierija. Italijani so vzdali ploščo, posvečeno njemu, v Novem gradu (po vojni je bila uničena), vendar nam to ne pove nič konkretnega. V zapisih Carla Goldonija je najti, kako se je hranil in prijetno počutil v Zemonkem dvorcu.

Kmalu po smrti zadnjega grofa Karla Lanthierija (1910) se je začela prva svetovna vojna (1914). Takrat so bili v velikih grajskih prostorih nastanjeni avstroogrski vojaki. V gradu so imeli pomožno bolnišnico, kjer so zdravili vojake z avstrijsko-italijanske fronte.

Po prvi vojni so imeli Italijani v Novem gradu poveljstvo vipavske garnizije (caserma comando presidio). Med drugo vojno pa je bila tam policijska uprava, zloglasna kvestura, do razpada Italije v 1943. letu.



*Novi grad po II. svetovni vojni pod Jugoslavijo. V njem je bil dom JLA (jugosl. ljudske armade).*

Po drugi vojni, do osamosvojitve Slovenije, je bil v njem dom JLA (Jugoslovanske ljudske armade), se ve, da je bil na tabli dvojezični napis (tudi v srbohrvaščini -dom Jugoslovanske narodne armije). V njem so imeli gostišče, kegljišče, knjižnico, občasne razstave in predavanja. Vse to je pripomoglo, da je bilo obširno grajsko poslopje vedno vzdrževano.

Naj v zvezi s kapelo sv. Barbare, ki je omenjena v uvodu, povem še naslednje. Na kraju dolgega iskanja sem prišel do zaključka, ki spodbuja napisane trditve končne gradnje Novega gradu po in pred 1702. letom. Sedaj pa k dejstvu, ki naj nas dovede na pravo sled. Oglejmo si portal pri vhodu v nekdanjo grajsko kapelo, kaj piše na njej v latinščini ter kaj razkriva kronogram.

## DEO, ETP IAE MATR ICONSE CRO

V našem jeziku bi se glasilo tako: "Bogu in blaženi materi posvečeno." Začetne črke besed v latinščini so pisane z veliko začetnico. Zakaj? **M** pomeni v rimskih številkah tisoč, **D** je petsto, **C** je sto in **I** je ena. V besedilu je en **M** in en **D**, kar naj bi bilo tisoč petsto, nadaljnja dva **C** in dva **I** še dvesto dva. Torej skupno **MDCCII** (M=1000, D=500, CC=200 in II=2, skupaj 1702). **Tako, sedaj imamo razkrito in dokončno potrjeno letnico izgradnje Novega gradu.**

Poleg tega se nekaj nenavadno zanimivega ponavlja v letnicah Novega gradu. Namreč vse letnice gradnje in obnove se končujejo z zadnjo številko dve: 1702-zgraditev gradu, napisana na portalu kapele; 1762-dograditev, napisana na portalu gradu; 1902-obnova, prav tako napisana na portalu in 1962-zadnja obnova gradu. V navzkrižnem primeru pa se zadnji dve številki ponovita vsakih dvesto let: 1702-zgraditev; 1902-obnova; 1762-dograditev in 1962 - zadnja obnova gradu.

*Franc Cerovšek*

## Kako smo živeli in gradili VIPAVO

Iz ustnih in pisnih virov smo poskušali zajeti vse važne dogodke iz preteklosti Vipave. Zaradi časovne odmaknjenosti in hitrega razvoja Vipave v zadnjih letih, smo morda kaj prezrli ali zapisali kakšen netočen podatek. Bralce prosimo, da nas dopolnijo in opozorijo na morebitne napake.

- 1885 - zgrajen most pri Cuntovih (prej je bil lesen);
- 1910 - zgrajen nov Gasilski dom;
- 1911 - gradili vojašnice;
- 1912 - gradili kasarno pri Vili Ani v Vipavi;
- 1914 - gradili vojaško pokopališče;
- 1915 - 1918 med I. svetovno vojno se ni gradilo ničesar;
- 1919 - gradili cesto Vipava - Ajdovščina in urejali ovinke;
- 1920 - 1924 se ni gradilo ničesar;
- 1920 - postavljen spomenik padlim v I. svetovni vojni na pokopališču;
- 1925 - Vipava dobila elektriko, zasvetila je prva luč;
- 1926 - dokončali vojašnice, ki so jih med I. svetovno vojno prenehali graditi;
- 1922 - otvorili novo kulturno dvorano pri Hrovatinovih;
- 1927 - Vipava dobila prvo javno tehtnico pred staro šolo;
- 1928 - prva žaga na paro;
- 1928 - prodana severna kasarna za pol milijona lir, prodala jo je občina Vipava italijanski vojski. S tem denarjem so zgradili vodovod;
- 1929 - Vipava dobi javni vodovod;
- 1930 - gradila se je cesta na Nanos skozi Sanabor, oglasil se je prvi radio v župnišču;
- 1931 - asfaltirali cesto v Vipavi, ki pelje mimo Zavoda;



- 1932 - popravljali stari grad nad Vipavo;
- 1933 - gradili dva mostova čez Vipavo;
- 1934 - mlin pri Slapu je začela poganjati elektrika;
- 1935 - zasadili lipov drevored ob novi cesti;



*Dekan Ignacij Breitenberger l. 1923 pred Rajkotovim hramom v Tabru. Ob njem na levi stoji organist in fotograf Anton Vilar v družbi vipavskih gospodarjev.*

- 1936 - 1947 ustavljena gradnja - II. svetovna vojna;
- 1947 - zajeli vodo v Beli pri luknji, ker je Vipavi primanjkovalo vode, začel se je graditi zadružni dom v Vipavi;
- 1949 - položen asfalt po Vipavi in zgrajeno novo vodovodno omrežje;
- 1950 - otvoritev zadružnega doma in zgrajeni prvi stanovanjski bloki za oficirje (na nogometnem igrišču);
- 1952 - vojska prenovila razpadajoči grad v dom JLA, po obnovitvi je bil tam sprejet Tito ob postanku v Vipavi, istega leta odkrili spomenik padlim na trgu;
- 1956 - dobili prvo veterinarsko postajo v Vipavi;
- 1958 - odkrili spomenik padlim na Nanosu;
- 1959 - zgrajena nova trsnica v Vrhpolju, adaptirali stanovanjsko stavbo v zdravstveni dom, zgrajen blok za učitelje;
- 1960 - zgrajeni bloki pri kleti in zgrajeni zadružni hlevi;
- 1962 - zgrajeni trije stanovanjski bloki za oficirje;
- 1963 - otvoritev nove vinske kleti;
- 1966 - obrat žage adaptiran v obrat "Čebelice";
- 1969 - otvorili novo šolo v Vipavi, obnovili kanalizacijo po Vipavi, odprta zavarovana planinska pot na Turo, obnovljen salon "Valči";
- 1970 - zgrajena bencinska črpalka, dobili podružnico koprške banke, končan stanovanjski blok za upokojence, asfaltirali spodnji del Gradišča, v vipavskem zvoniku postavili tri nove zvonove;



*Vipavska družba na izletu: Mesesnel, Dekleva...*

- 1971 - zgrajen market v Vipavi;
- 1972 - odkrit spomenik padlim v Podragi;
- 1973 - obnovili prostore otroškega vrta, dobili prvi kiosk;
- 1974 - odprt nov frizerski salon "Dana", poglobljena in urejena struga Vipave (poplav po Vipavi ni več);
- 1975 - dobili novo lekarno, obnovili mesnico, železnino in zelenjavo, otvorili preurejeno kinodvorano v združnem domu, zgrajena nova polnilnica poleg kleti, obnovljena mrliška vežica;



*Družba pred Buognarjevo hišo na hribu (Grabrijanovi).*

- 1976 - asfaltirali Hrib in zgornji del Gradišča, urejen nov nogometni stadion na Gradišču;
- 1977 - prenovili okna in fasado stare šole, dobili cvetličarno; lokala: Jestvine in Drogerija obnovljena, Gasilsko društvo Vipava praznuje 100 let obstoja, na Gradišču začeli graditi združni dom;
- 1978 - zgradili nove stanovanjske bloke, v cerkev treščila strela, uredili novo križišče pod novo šolo, odkrili pred novo šolo doprsni kip Draga Bajca, na njegovi rojstni hiši pa spominsko ploščo njemu in njegovemu bratu Milanu Bajcu - stricu, urad KS dobil lep prostor oz. sedež v prostorih, kjer je bila prej Koprška banka, asfaltirali SV del Vipave, poglobili in uredili strugo Bele, obnovili pot na Turo;
- 1979 - urejali kanalizacijo po Hribu, obnovili knjigarno, pričeli z gradnjo novega stadiona za armadno prvenstvo v športu;
- 1982 - otvoritev mlekarne v Vipavi;
- 1985 - zahteva KS ZD Ajdovščina za sanacijo stavbe Zdravstvene postaje v Vipavi, ki že 8 let ni bila vzdrževana;
  - KS je tudi zahtevala, da delata v splošni ambulanti 2 zdravnika;
  - sprejet odlok SD Ajdovščina o imenovanju ulic v Vipavi;
- 1986 - volitve delegacij za skupščino občine Ajdovščina;
  - asfaltiranje ulic Na Produ;
  - razširitev telefonske centrale v Vipavi za 100 števil;
- 1987 - referendum za krajevni samoprisevek (v višini 2% OD za dobo 5 let do 1992. leta) je bil uspešen;
  - sredstva so se uporabila za obnovo ZP Vipava, za telovadnico pri OŠ Vipava in za obnovo stare šole v Vipavi;
  - obnova javne razsvetljave Na Produ;
  - asfaltiranje Gregorčičeve ulice in dela Kosovelove ulice;

- javna razsvetljava v Kocijančičevi ulici, Gregorčičevi ulici in Gradiški cesti;
- odprt AGROMARKET Vipava;
- zgrajen most za pešce čez reko Vipavo;
- dograditev in obnovitev Zavoda za usposabljanje invalidnih otrok;

1988

- prva privatna trgovina z živili v Vipavi, KLAS - Stanislava Vrčon;

- prva pizzerija v Vipavi, pizzerija JOLLY;

- začetek adaptiranja Zdravstvene postaje Vipava;



*Na Hribu v Vipavi.*

1989

- asfaltiranje Titovega trga, razširitev pločnika, obnova vodovodne instalacije in kanalizacije na trgu;

- javna razsvetljava v naselju Zemono;

- ureditev Laurinove ulice - za cerkvijo;

- obnova električnega omrežja v Kosovelovi ulici;

- KAVARNA - nov gostinski objekt;

1990

- asfaltiranje Vojkove ulice;

- samopostrežna trgovina v ul. Vojana Reharja;

- ureditev parka pri Zavodu Janka Premrla-Vojka;

- otvoritev obnovljene Zdravstvene postaje Vipava (28% iz samoprispevka), ureditev parka, parkirnih prostorov in dostopne ceste;

- prva diskontna prodajalna AGROIND;

- nove privatne trgovine: ZLATA, FORMA, FAMA, SALON POHIŠTVA;

1991

- trgovina ŠPORTNE OPREME; trgovina z živili CAJNA;

- javna razsvetljava v ulici Gradnikovih brigad;

- obnovljena železna vrata grajskega parka;

- september 1991: Škofijska gimnazija v Vipavi;

- september: odhod JLA iz Vipave;

- papirnica ČRTICA;

1992

- 26. aprila: referendum o namestitvi enot TO v severni vojašnici v Vipavi;

- odprta trgovina OKVIRJI, LETVICE, STEKLO;

- asfaltiranje ceste na Nanos iz smeri Sanabor;

- 20. junij: svečano odprtje vojašnice za slovensko vojsko v nekdanji sev. vojašnici;

- priprave za ureditev južne vojašnice za obrtnike;

- zgrajena cerkvena hiša;

- 6. december: prve volitve v svobodni Sloveniji;

- zgrajena nova telovadnica pri OŠ Draga Bajca;

1993

- asfaltiranje poti v Tabru;

- odvetniška pisarna v prostoru KS, odvetnik Milan Tavčar;

- adaptacija pritličja stare šole v Vipavi;

- adaptacija prostorov pošte;

- asfaltiranje dela Titovega trga, ob zgradbi Kmetijskega kombinata;

- 8. oktober: otvoritev Razstave stare opreme v Kebetovi hiši;

*Uredniški odbor*

## TAKO SMO VOLILI

03. 10. 1994. je Državni zbor Republike Slovenije ustanovil OBČINO VIPAVA.

18. 12. 1994. smo občani izvolili za župana občine Vipava Ivana Princeša.

04. 12. 1994. smo občani izvolili 16-članski občinski svet:

Skrajšano ime liste (stranke)	IZ VOLILNE ENOTE ŠTEVILKA			Skupaj članov sveta	% glasov za listo
	1 vsi iz Vipave	2	3		
SKD	Ivan Rehar Alojz Peljhan	Dušan Tomažič, Vrhpolje Tomaž Malik, Slap	Marjan Furlan, Poreče	5	28.0
SDSS	Goran Kodelja	Dušan Benčina, Lože Jožef Škerjanc, Manče	Alojz Žvanut, Podnanos	4	20.0
Neodvisni	Jurij Nabergoj		Miloš Lavrenčič, Podraga	2	13.2
SLS		Bojan Škrli, Duplje	Tanja Trošt, Podraga	2	12.1
DeSUS		Vida-Ivana Bajc, Gradišče		1	8.4
ZLSD	Bojan Turk			1	8.0
ZZP			Bogdan Petrič, Podraga	1	6.0
SND				0	4.3
	5	6	5		100.0

Podatki o posameznem svetniku so objavljeni v VIPAVSKEM GLASU št. 30, na seznamu liste kandidatov.

Polno ime liste (stranke) in zaporedna številka liste na glasovnici:

- SKD - Slovenski krščanski demokrati (7);
- SDSS - Socialdemokratska stranka Slovenije (5);
- Neodvisni (1);
- SLS - Slovenska ljudska stranka (8);
- DeSUS - Demokratična stranka upokojenecv (2);
- ZLSD - Združena lista socialnih demokratov (3);
- ZZP - Zveza za primorsko (4);
- SND - Slovenska nacionalna desnica (6).

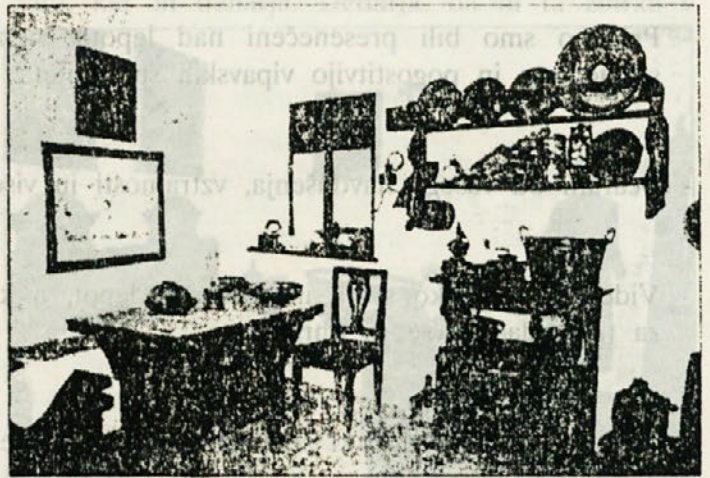
Svet KS

## OB ZAKLJUČKU RAZSTAVE "SKUPAJ SMO ISKALI NAŠE KORENINE"

Po letu dni zaključujemo našo razstavo, ki je bila postavljena in vodena v amaterski in ljubiteljski organizaciji. Vsi razstavljeni predmeti so bili izposojeni od krajanov Vipave, zato razstava v taki postavitvi ne more biti stalna.

Obiskovalci so svoje vtise zapisovali v knjigo, ki ima na prvi strani naslednje besedilo: "Ta hiša je moja, pa vendar moja ni, tisti, ki za mano pride, jo tudi izgubi, ta tretjega bodo nesli iz hiše te. Prijatelj odgovori, čigava hiša je?" (ljudska). Besedilo je dovolj zgovorno, da nam predstavi pomen varovanja kulturne dediščine.

Obiskovalci so prihajali iz bližnje in daljne okolice. Ogledalo si jo je veliko učencev osnovnih in srednjih šol iz Vipave, Postojne, Nove Gorice, Ajdovščine in Marezig. Med podpisanimi najdemo tudi obiskovalce iz Avstrije, Italije, Nizozemske, Švice, Švedske, Argentine, Nemčije, ZDA; nekaj jih je tudi iz Srbije, Črne gore, Hrvatske in celo s Kitajske. Do 20.9.1994 je v knjigo vpisanih preko 2800 obiskovalcev, veliko pa se jih v knjigo tudi ni vpisalo. Med "opombami" v knjigi vtisov lahko prečitamo sledeče:



*Kuhinja s krušno mizo - »mentrgo«*

- Navdušeni smo nad lepo zbirko, ki pripomore k predstavitvi Vipave in okolice. Korajžno naprej

*Delavci ministrstva za kulturo Ljubljana*

- Vsa čast in pohvala organizatorjem razstave, da ostane spomin tudi današnjim rodovom in ne pade v pozabo.

*(podpis nečitljiv)*

- Presrečna sem, da sem doživela Vipavo v preteklosti. Vedno sem slutila, da Vipava ni od včeraj, da ima bogato zgodovino. Vsem prizadevnim zbirateljem in ljudem, ki so znali zbrati toliko dragocenosti, čestitke in še enkrat čestitke.

*Ana Florjančič*

- Vaše pogumno dejanje je vredno vsega spoštovanja. Človek se nehote zazre v zgodovino in močno začuti, kje so njegove korenine. Želim vam še veliko pohvalnih dejanj.

*Urška Florjančič*

- Velika škoda, da podobnih razstav ni več na Primorskem.

*Dolgan Slava*

- Pomagali Vam bomo, da bo ta enkratna razstava res postala in ostala stalna. Čestitam!

*Ekipa TV Ljubljana za oddajo Forum*

- Vsak kraj ima svojo identiteto, le poiskati jo je treba. Vipava jo je s to razstavo poiskala. Dobro bi bilo, da bi poiskala tudi moči, kako to ohranjati in naprej razvijati.

*Inga Brezigar, Goriški muzej*

- Vtis presenetljiv.

*Krapež Majda*

- Med vrsticami smo prečitali tudi: "Podskala je zelo neurejena."

(podpis nečitljiv)

- Videli smo prizadevnost žena iz Vipave, ki nam v tem muzeju ohranjajo kulturno dediščino naših babic in dedov. Koliko dela, koliko ljubezni je vtakano v to delo. Hvala vsem za vse.

*Mimi*

- Prijetno smo bili presenečeni nad lepoto in zanimivostjo muzeja in lepim ter pristrčnim sprejemom in pogostitvijo vipavskih specialitet.

*Š. Bratina, DU Postojna*

- Očarani od vašega navdušenja, vztrajnosti in visoke kulture.

*dr. Ana Kranjc*

- Videla sem veliko sveta in ogromno lepote, a kaj tako lepega še nisem videla. Hvala Vam za trud, da se vse to ohrani.

*Jožica*

- Prijetno presenečenje, ki sem ga doživela, mi je popestrilo cvetno nedeljo.

(podpis nečitljiv)

- Z ljubeznijo, lepo in domiselno.

*Grozdana Petrič*

- Iz ljubezni in kulture postavljeno!

*Sonja Horvat*

- Zelo zanimivo, čestitamo in upamo, da ne bo šlo v pozabo.

*Olga Gracelj*

- Ohranite stalno postavitev razstave.

(podpis nečitljiv)

Svoje vtise z razstave je v Primorskih novicah objavila tudi g. Danila Kozinc iz Solkana.

## **KO SE SVOJIH KORENIN ZAVEMO**

Ne poznamo drevesa, če ne poznamo njegovih korenin. Ta sposojeni citat rada uporabljam, ko skušam dijake na Srednji lesarski šoli popeljati skozi čas in jim skušam približati pohištvo preteklih dob ter jim vcepiti pravi odnos do starin.

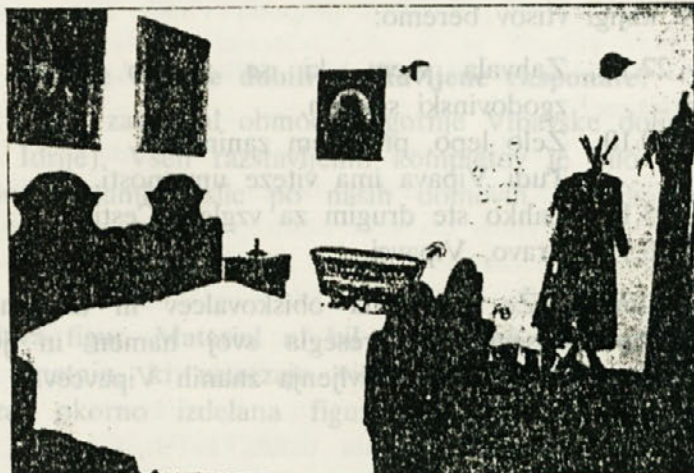
Kajti predobro so mi znane podobe iz otroštva, ko so tujci brskali po podstrešjih in kletah ter za nekaj lir odnašali vse, kar je bilo staro. Po skrivnih poteh so izginjali (in še izginjajo!) stoli, mize, naslanjači, ure, lestenci, likalniki, slike... Ljudje, zadovoljni z majhnim

kupčkom denarja, so zamahovali z rokami, češ, kaj mi bo staro, mi hočemo novo. In nihče ni pomislil, da je prodal tudi košček narodove identitete, za katero ni denarja.

Kustos goriškega muzeja je ob neki priložnosti dejal, da hodimo občudovat grške razvaline in se ne zavedamo dragocenosti tistega, kar imamo sami. Breginj, Šmartno, Štanjel, Vipavski Križ... kraji, ki nikakor ne zmorejo zaživeti v nekdanjem sijaju. Zato me je povabilo, ki je prišlo iz Vipave, naj si z dijaki ogledamo razstavo pohištva in druge opreme, prijetno presenetilo. Tri Vipavke, tri gospe, so zagnano zbirale in iskale po vipavskih hišah in tisto, kar so zbrale, uredile, obnovile in postavile na ogled v Kebetovi hiši. In ko smo stopili skozi starinska obokana vrata, smo stopili v nek drug svet, svet naših prednikov in v razstavljenem pohištvu začutili potek njihovega življenja, dotaknili smo se šuštee svile poročne obleke, si ogledali iz šibja pleten voziček, občudovali rezljano vipavsko skrinjo, obstali pred mentrgo - izginulim kosom pohištva, občudovali slike na steklu in ob vsem tem smo zaznali skrb in ljubezen, s katero so predmeti razstavljeni v novem sijaju.

In nikakor nismo bili pripravljeni sprejeti misli, da se bo ta razstava v mesecu marcu zaprla in da se bodo eksponati skrili očem samo zato, ker ni denarja. Denarja, da bi ta zbirka v Vipavi ostala kot stalna.

Zato ob tej priložnosti sprašujem gospoda kulturnega ministra, ki je Primorec, kako neki zmanjkuje denarja za slovensko kulturo, še več, za njene korenine, iz katerih črpamo svojo samozavest, medtem ko vsevprek deli pomoč in državljanstva (80 umetnikom) iz drugih območij nekdanje Jugoslavije. Obenem se sprašujemo, katero kulturo neki bodo razvijali ti ljudje, slovensko ali katero drugo? In grenak občutek je to, ko ti kulturnik s slovenskim državljanstvom brez predsodka s TV ekrana govori v tujem jeziku.



*Bidermajerska spalnica zakoncev Perhavec. V ozadju svilena poročna obleka iz leta 1870*

\* \* \*

Iskreni in pohvalni zapisi obiskovalcev te razstave so nam organizatorjem v veliko zadoščenje in potrditev, da se je naš trud izplačal in da smo korenine Vipave dostojno predstavili. Žal razstava nima značaja stalne zbirke, za kar je treba urediti poseben status in redno financiranje, oz. najprej odkupiti stare predmete za stalne razstave. V knjigi vtisov je napisanih veliko želja, da bi ta naš muzejček postal stalen. Za doseg tega cilja bi morali najti sredstva najprej za odkup predmetov in potem še za vzdrževanje stalne zbirke. Organizatorji lahko le svetujemo in priporočamo KS Vipava, da poskuša iskati sredstva za ta projekt bodisi preko Zavoda za kulturo in IS občine Ajdovščina pa vse do Ministrstva za kulturo in Zavoda RS za kulturno in naravno dediščino. Mogoče bi se tudi v domačem okolju našla preko raznih sponzorjev, ki bi svoj denar za reklamo vložili v kulturne namene. Torej poti je veliko, treba je le dobre volje in poguma. Pokusiti je treba obrniti energijo v pozitivne in dobre namene razvoja Vipave, kar bi stalna razstava prav gotovo bila, saj so prostori še vedno na voljo za tako dejavnost.

Ob koncu se organizatorji še enkrat zahvaljujemo vsem, ki ste nam zaupali predmete, fotografije in vezenine. Prav gotovo ne bi mogli ohraniti te razstave odprte celo leto brez naših podpornikov, ki so nam finančno pomagali. Poleg ustanov in organizacij so bili tudi številni posamezniki. Vsem naštetim v VG št. 26 so se pridružili še Agroind Vipava, Duka Lokavec in Jože Jaklič. Vsem, ki so nam finančno in strokovno pomagali, iskrena hvala.

*Organizatorji razstave*

## LAVRINOVA RAZSTAVA

Dne 7. oktobra letos je bila otvoritev razstave v spomin vipavskemu rojaku vitezu Antonu pl. Lavrinu (1789 - 1869), diplomatu in zbiralcu starin iz Egipta. Razstavo, ki je v stari šoli na trgu Pavla Rušta v Vipavi, je pripravilo Turistično društvo Vipava z izdatnim sodelovanjem gimnazije Poljane iz Ljubljane pod mentorstvom Tomislava Kajfeža. O življenju in delu vipavskega rojaka Lavrina, ki je kot avstrijski generalni konzul v Aleksandriji v Egiptu prizadevno zbiral egiptovske starine, je izšel obširen članek v Vipavskem zborniku, izdanem ob 100-letnici ustanovitve Vipavske zadruge (1894 - 1994), in članek v Vipavskem glasu št. 29. izpod peresa Tomislava Kajfeža.

Razstava je odprta za obiskovalce vsako sredo in nedeljo od 14. do 17. ure, vodiči in dežurni na razstavi so: Tomaž Hrovatin, ki si prizadeva, da bi razstava ostala v trajni lasti Vipavcev, Vera Poniž, Magda Rodman, Janko Vehovar in Cijan Štoka. V času od 7. oktobra do 1. decembra 1994 si je razstavo ogledalo 629 ljudi, od tega 200 učencev in dijakov iz Vipave, Ajdovščine in s Cola.

V knjigi vtisov beremo:

- 22.10. Zahvala vsem, ki se trudijo oživiti vipavsko zgodovino in skušajo ohraniti zgodovinski spomin.
- 30.10. Zelo lepo, predvsem zanimivo.  
Tudi Vipava ima viteze umetnosti.
- 03.11. Lahko ste drugim za vzgled. Čestitam.
- 20.11. Bravo, Vipavci.

Zaključek: Že iz števila obiskovalcev in izrečenih pohval je razvidno, da je razstava o Lavrinu dosegla in preseгла svoj namen in je spodbuda Vipavcem, da nadaljujejo s prikazovanjem dela in življenja znanih Vipavcev.

*Cijan Štoka*

## RAZSTAVA ROČNO IZDELANIH JASLIČNIH FIGUR

Prej ali slej se je zgodilo, da starih figuric ni bilo več. Uplahnilo je namreč tudi veselje do lastnega ustvarjanja. Z mnogimi drugimi pojavi ljudskega življenja vred je tudi ljudsko podobarstvo, ljudsko kiparstvo, kot domača dejavnost zgolj iz veselja, na prehodu iz 19. v 20. stoletje čudno usahnilo. Ob tem se je znašla industrija... Jaslice so ob plažastih, malovrednih figurah s tem zašle v slepo ulico. Medvojna in povojna leta so prinesla znamenja obnove. Cerkvene jaslice, ki so bile dolga desetletja zanemarjena, so začeli oblikovati umetniki; hišne jaslice so se znašle v stiski za kupilne figure, toda pojavljajo se kakor v njihovih prvih začetkih številni ljubiteljski umetniki.

*dr. Niko Kuret:*

*Praznično leto Slovencev 2*

*(str. 303, 304)*

V dneh od 27. oktobra pa do 27. novembra smo si lahko ogledali razstavo ročno izdelanih jasličnih figur v prostorih cerkvenega doma v Vipavi. Avtor razstave je bila ga. Martina Naglost. Oblikoval jo je in s pomočjo sodelavcev postavil g. Miloš Marc, na otvoritvi razstave pa je jaslice ovrednotila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj.

Odločila sem se, da vse tri obiščem in jih v teh prazničnih dneh povprašam o njihovem mnenju in doživljanju po uspelem projektu.



### **Zakaj ste se odločili za razstavo ročno izdelanih jasličnih figur?**

*Martina:* Ta razstava je nastala zaradi bogastva tovrstnega izročila pri nas in zaradi potrebe po njegovem vrednotenju. Naša želja je, da se ohranja velika kulturna dediščina naših prednikov in s tem smo gotovo marsikatero jaslično figuro oteli pozabe.

### **Na kaj ste želeli z razstavo opozoriti?**

*Martina:* V današnjem razčlovečenem svetu je sporočilo božičnega miru še kako potrebno podati ljudem tudi s tako razstavo. Zato je bil naš namen, da nam je razstava v razmislek, kakšen je naš odnos do kulturne dediščine, ki smo jo podedovali in kaj bomo mi zapustili našim zanamcem z lastno ustvarjalnostjo. Če namreč sam delaš jaslice, je to prav gotovo svojevrstna priprava v adventu na Gospodov prihod, saj te napeljuje k razmišljanju o miru, o družini, ...

*Anamarija:* V vsakdanjem življenju smo navadno zelo zahtevni, tega pa ne moremo vedno trditi pri naši izbiri naložnih predmetov, ki nam omogočajo pristnejše doživljanje, v tem primeru božične skrivnosti. Posebno pri sakralnih predmetih bi morali biti zahtevnejši, ločevati bi morali med umetnino in kičem.

### **Na ogled je bilo postavljenih veliko jaslic. Od kje vse ste dobili razstavljene eksponate?**

*Martina:* Namenoma smo se odločili, da bo obseg zavzemal območje Zgornje Vipavske doline (od Štjaka, Vipavskega križa, Skrilj pa do Idrije). Vseh razstavljenih kompletov je bilo 37. Prepričani pa smo, da je še veliko ročno izdelanih jaslic po naših domovih, ki jih na razstavi nismo videli.

### **Kakšen je bil kriterij pri izbiri jaslic?**

*Anamarija:* Edini pogoj je bila ročna izdelava figur. Material ni bil pomemben (npr. glina, mavec, les...). Nismo razstavili le stilnih umetnin, ki ustrezajo višjim estetskim normam, ampak je bila to lahko preprosta, skoraj okorno izdelana figura, ki izžareva pristno sporočilno moč.

### **Nam lahko opišete nekaj glavnih značilnosti jaslic, glede na njihovo umetniško vrednost?**

*Anamarija:* Kot se na slovenskem ozemlju pojavljajo materiali za jaslične figure, na primer les, glina, mavec, papir in razne umetne mase, tako so bili tudi na razstavi zastopani prvi trije omenjeni, to so les, glina in mavec, kot zanimivost pa tudi en primer papirnatih jaslic. Glede umetniške in sporočilne vrednosti še posebej izstopa les, ki ga je zelo težko obdelovati, saj kar rezbar odzame, ne more več popraviti. Pri oblikovanju iz gline imamo namreč možnost dodajanja in odzemanja plasti, pri mavcu pa izdelovalec oblikuje kalup. Kar je bilo izdelkov iz lesa in gline, so bili to pravi unikati. Omenimo tudi jaslične figure iz mavca, ker so nastajale iz potrebe v prvih povojnih letih, ko so si ljudje sami izdelovali kalupe in vanje vliвали jaslične figure.

Najstarejši razstavljeni komplet jasličnih figur je bil iz obdobja baroka. To so lesene polikromirane (pobarvane) figure zanimivih oblik.

### **Jaslice niso bile postavljene tako, kot jih postavljamo na sveti večer po naših domovih!**

*Miloš:* Ne. To so bili razstavni eksponat, kjer smo hoteli poudariti bogastvo, predvsem pa raznolikost ročnega ustvarjanja. Poiskali smo drobce iz bogatega izročila, ki morajo zaživeti svojo vsebino samo v avtentičnem okolju.

### **Kaj pa njihova oblikovna postavitev?**

*Miloš:* Postavitev je bila razdeljena na štiri različne dele, vsak od njih je predstavljal enega od letnih časov. Smo v letu družine in prav s takim prikazom je bil izražen pomen božiča kot praznika družine in božičnega miru, ki naj bo med ljudmi vse dni v letu in ne samo v tednu okrog božiča.

**Vsake jaslice so bile po svoje zanimive. Se vam zdi, da bi morali katere še posebej omeniti?**

*Anamarija:* Zaradi izredne izpovedne moči velja opozoriti na jaslice p. Wolfganga Koglerja (1913-1993), ki je svoje neizmerno notranje bogastvo prenesel v mrtvo glino, jo oživel in delček sebe vnesel v kretnje in na obraz figur. Te največkrat nastopajo v skupinah da Kogler poudari pomembnost sožitja. Kretnje njegovih figur so nenavadne - v hotenju, da bi izrazil zamaknjenost v božični čudež, delujejo ekspresionistično. Svoje delo je umetnik najbolj pristno opisal z besedami: "Odkrito povem, da se nimam za umetnika. Delam pač, ker ljudje to želijo in jih jaslice veselijo - delam tako, kakor mi da ljubi Bog..."

Veliko umetniško vrednost imajo tudi stare cerkvene jaslice vipavske župnije. Narejene so iz lesa in so delo neznanega južno tirolskega rezbarja. Jaslice so polikromirane, obrazni tipi so mili in umirjeni, tako se zdi, da so figure obmirovale v veličini dogodka. Sama izdelava je dovršena. Kljub veliki umetniški vrednosti so bile pozabljene in poškodovane, ob tej razstavi pa v celoti restavrirane.

Vse jaslice skrivajo v sebi svojo zgodbo. Kot zanimivost smo na ogled postavili tudi jaslice, ki so bile last pokojnega gospoda Virgila Ščeka (glej VG, št. 27, 28, 29).

**Na odprtju razstave je bilo veliko obiskovalcev. Ali ste bili zadovoljni tudi z nadaljnjim obiskom?**

*Martina:* V veselje nam je bilo, da smo lahko širši javnosti prikazali bogastvo tovrstnega ustvarjanja. Predvsem je razstavo obiskalo veliko mladih, v katerih želimo vzpodbuditi odgovoren odnos do dela naših prednikov, do cenjenja pristnosti in izvirnosti, kar pa naj bo obenem vzpodbuda vsem, ki imajo talente, da sami izdelajo svoje jaslice, kajti umetnost je jaslice postaviti, a še večja jih je izdelati!

Ob tej priložnosti bi se kot avtorica zahvalila vsem, ki so mi z velikim veseljem in odgovornostjo pomagali uresničiti idejo za to razstavo. Posebej hvala vsem, ki so nam zaupali svoje figurice za toliko časa. Hvala g. dekanu, ki nam je z velikim razumevanjem odstopil dvorano. Zahvala tistim, ki so s svojim delom in nastopi obogatili večer odprtja razstave.

**Na koncu: Imate kaj načrtov za prihodnost?**

*Martina:* No, idej je veliko, toda potrebno jih je uresničiti.

**Najlepša hvala.**

\*V božanskem in božjem smehljaju, ki sije ne samo iz obraza Novorojenega, temveč z vseh obrazov v jaslicah, iz vsakega ognja, lučke, kamina in grma se skriva vsebina dogajanja, ki ga jaslice obnavljajo.

Tudi pričujoča razstava naj v nas spodbuja željo, da bomo po naših družinah in domovih pripravljali preproste, a pristne in bogate jaslice, se ob njih radi ustavljali in se poglobljali v skrivnosti božje ljubezni, ki nam jo jaslice razodevajo.

Pogovarjala se je

*Petra Bajec*

\* odlomek iz priložnostnega govora dr. Jurija Bizjaka dne 27.10.1994.

### **NEKAJ PODATKOV O RAZSTAVI:**

**Avtor:** MARTINA NAGLOST

**Postavil in oblikoval:** MILOŠ MARC

**Sodelovali so:** ANAMARIJA STIBILJ, IZTOK ŠEME, OTON NAGLOST,

BRANKO BEVK in ČLANI MLADINSKE SKUPINE

**Sponzor:** DOBRA VOLJA!

## VENCESLAV PONIŽ - SLAVKO /1900-1967/



Mnogi Vipavci so bolj poznani v tujini kot doma, ker so šli v mladosti s "trebuhom za kruhom" ali pa so se v tujini šolali in potem tam tudi ostali. Eden takih je tudi naš rojak prof. dr. ing. Venceslav Poniž.

Rojen je bil 25.9.1900 v Vipavi kot prvi od petih otrok. Oče Jernej je bil priznan zidarski mojster, mati Jožefa pa je vodila pekarno. Osnovno šolo je obiskoval v Vipavi, v Idriji pa gimnazijo - realko. Zadnje leto prve svetovne vojne je bil kot avstrijski vojak na fronti pri Lvovu. Po končani vojni je ostal v tujini in nadaljeval šolanje na univerzi v Pragi in od leta 1922 v Lvovu (Poljska), kjer je diplomiral leta 1925 iz gradbeništva. Takoj je postal asistent svojega profesorja Štefana Bryla, ki je bil tedaj že zelo znan strokovnjak za železne konstrukcije na Poljskem. Takrat se je tudi poročil s Poljakinjo in si na Poljskem ustvaril družino. Poljska država je postala njegova druga domovina.

Venceslav Poniž se je specializiral za proučevanje in gradnjo varjenih jeklenih konstrukcij. S projektiranjem takih objektov je začel leta 1926 in zgradil vrsto mostov, ki so znani kot prve konstrukcije te vrste na svetu, med temi je cestni most čez reko

Studo pri Loviču. V Katovicah je projektiral velike 7-nadstropne varjene jeklene konstrukcije, ki so bile takrat edinstvene ter so predstavljale veliko pridobitev v hitri gradnji velikih industrijskih in poslovnih objektov. Bil je tako začetnik takrat najmodernejših gradbenih konstrukcij na svetu. Leta 1928 je izdal prvo strokovno knjigo o varjenih jeklenih konstrukcijah, ki je zbudila veliko zanimanje v svetu.

Leta 1934 je dosegel v Lvovu doktorat tehnike iz tematike varjenih jeklenih konstrukcij. Še isto leto je začel predavati na politehniki (univerzi) v Varšavi, kjer je delal do smrti. Vzgojil je tisoče inženirjev, konstrukterjev in znanstvenikov, ki so bili pozneje vodilni strokovnjaki v vsej Poljski.

Že leta 1929 je projektiral v varjeni jekleni konstrukciji 16-nadstropni objekt PRUDENTIAL, sedaj hotel Varšava v Varšavi. Petnajst let kasneje (1944) je bil v Prudentialu štab varšavskega odpora proti Nemcam. Stavbo so Nemci obstreljevali z najtežjo artilerijo in s 1000 - kilogramskimi letalskimi bombami, vendar stavbe ni bilo mogoče zrušiti. Bila je edina velika stavba v Varšavi, ki je ostala po totalnem bombardiranju Varšave v zadnji vojni. Jekleni skelet Prudentiala je stal nad porušeno Varšavo kot dokaz nezlomljive upornosti Poljakov - pa tudi velik dokaz sposobnosti konstruktorja Poniža. Poljaki pravijo: "Prudential, to je Poniž, Prudential je simbol poljske upornosti".

Mad zadnjo vojno je vseskozi sodeloval s poljskimi domoljubi. Nemci so prepovedali delovanje univerzitetnih ustanov, vendar je politehnika delala dalje in dr. Poniž je bil tudi med vojno med predavatelji. Diplome pa so izdajali po vojni. Sodeloval je pri pripravljanju varšavskega upora, ki pa ga je preživel tako, da je bil s sinom tri tedne (do prihoda Rdeče armade) zazidan v bunkerju.

*Ravnateljica: Ljudmila prof. Kovač*

Po vojni je takoj odšel v Lublin, takratni sedež poljske vlade, ker je bila Varšava porušena. Sodeloval je pri obnovi varšavske politehnike, hkrati pa je bil tudi svetovalec ministrstva za obnovo. Leta 1946 se je selil s politehniko nazaj v Varšavo. Nato je organiziral velik projektivni urad za gradnjo in obnovo industrijskih objektov, ki je štel 4000 sodelavcev. Sodeloval je pri obnovi nešteti objektov v Varšavi in v nanovo osvobojenih krajih zahodne Poljske. Dalje je sodeloval pri ustanovitvi mnogih institutov, zlasti pri ustanovitvi instituta za gradbeništvo in fakultete za gradnjo industrijskih objektov.

Leta 1952 je dobil državno nagrado za delo pri obnovi Poljske - zaradi dolgotrajnega nenehnega dela pa ga je zadela kap. Ob skrbni negi najboljših zdravnikov je po enem letu ozdravel, vendar je moral opustiti operativno delo in se posvetiti predvsem znanstvenemu delovanju. Sodeloval je pri največjih projektih na Poljskem in na številnih kongresih po vsem svetu.

Kljub velikanskemu delu, velikim naročilom pri projektih in svetovnemu slovesu strokovnjaka za statiko, železobetonske in varjene jeklene konstrukcije je ostal vedno brez premoženja. Celo njegova hiša v zelenem predmestju Varšave je ostala nedokončana; interesi skupnosti, delo pri obnovi in znanosti so imeli pri njem vedno prednost pred osebnimi zahtevami.

V debelih mapah so shranjena priznanja, imenovanja in zahvale predsedstva vlade in raznih ministrstev za neštete odgovorne naloge, ki jih je prevzel in uspešno opravil. Pri 67 letih je bil še redni profesor na kompleksni katedri eksaktnih znanosti varšavske politehnike in član Poljske akademije znanosti (PAN), bil je predsednik 7 komitejev in komisij s

Viri:

- Naši razgledi, 25.11.1967, str. 637. Priznanje našemu rojaku;
- Nauka Poljska, št.2, 1968, Wenceslaw Poniż

področja gradbeništva ter aktiven član 6 komisij in svetov pri vladi in v mednarodnem merilu. Skupno je objavil nad 150 znanstvenih del, ki so bile objavljene na Poljskem ter več kot v 10 jezikih v večini velikih držav v svetu. V številnih strokovnih časopisih in knjigah po vsem svetu so objavljali njegova dela, aktivno je sodeloval na številnih mednarodnih konferencah, posvetih in kongresih.

Globoko užaloščeni sporočamo žalostno vest,  
da je v Varšavi preminil naš nadvse dragi

**prof. dr. inž.**  
**VENČESLAV PONIŻ**

redni profesor varšavske politehnike,  
član Poljske akademije znanosti itd.,  
odlikovan z redom Polonia restituta in drugimi visokimi odlikovanji

Zalujočt:

žena Janka, hčerka mgr. inž. arh. Eva Parandowska  
z možem inž. arh. Zbigniewom Parandowskim,  
sin dr. inž. Dušan z ženo inž. arh. Heleno,  
sestri Rozi in Štefka z družinama, brat Milan z družino,  
vnukinja in vnuka, svakinja Boža Poniż z družino,  
prof. dr. inž. Roman Poniż z družino in drugo sorodstvo

Varšava, Vipava, Ljubljana, 27. novembra 1967

Pri svojem delu je pisal znanstvene razprave v 8 jezikih, za študij pa je uporabljal celo 12 jezikov. Njegov sin je doktor tehnike in profesor na eni od univerz v ZDA, hči Eva pa magister arhitekture in docentka na varšavski politehniko.

Po letu 1960 je dvakrat z družino obiskal rojstno Vipavo. Želel si je, da bi se ob upokojitvi vrnil v Slovenijo, vendar upokojitve ni dočkal. Zaradi infarkta je umrl 20.11.1967 in pokopan je v Varšavi. Nekaj mesecev pred smrtjo je za svoje delo prejel najvišjo poljsko državno odlikovanje POLONIA RESTITUTA (obnovljena Poljska).

*Vera Poniż*

## DAN ODPRTIH VRAT NA OSNOVNI ŠOLI DRAGA BAJCA VIPAVA

Že četrto leto na osnovni šoli Vipava (matična šola in podružnične šole) pripravljamo v tednu, ko šola praznuje svoj dan šole tudi dan za starše in krajane. Prejšnja leta smo pripravljali le pouk, letošnje leto pa smo na matični šoli izvedli dan dejavnosti. Potekal je 21. oktobra. Interesne dejavnosti so pomembno dopolnilo osnovnošolskega predmetnika, saj učencem omogočajo izpopolnjevanje na tistih področjih, ki le-te še posebej zanimajo. Tako se lahko neštete dispozicije razvijejo v sposobnosti.

Dejavnosti smo razporedili na urnik tako, da so v **dopoldanskem času** potekale kulturno-umetniške, znanstveno-tehnične, naravoslovno-družboslovne;

v **popoldanskem času** pa predvsem športne. Na nekaterih so učenci aktivno sodelovali, na nekaterih pa so bili tudi oni lahko gledalci-opazovalci. Na tak način so dobili lahko zase marsikatero informacijo. Ta novost je od organizatorjev zahtevala kar precej spretnosti in dela, vendar je imela pri učencih zelo dober odziv, saj so se vsi učenci vključili v vsaj eno dejavnost. Žal le pri učencih. Bolj številčen odziv staršev je bil na razredni stopnji. Izreden odziv je bil tudi letos na podružničnih šolah, saj so bile sicer velike učilnice skoraj premajhne za vse. Starši so se vključevali tudi v samo delo. Na podružnični šoli Podnanos pa so dan odprtih vrat učitelji popestrili še z zelo zanimivo razstavo "ŠOLSKI PRIPOMOČKI IN REKVIZITI NEKOČ".

Šola bo tudi vnaprej iskala nove oblike predstavitve pouka in dejavnosti. Marsikaj bo potrebno še izpopolniti, dodelati in tudi čas predstavitve še bolj približati staršem. Svet staršev bo gotovo pri tem konstruktivno pomagal.

Cilj celotnega šolskega okoliša vipavske šole je enoizmenski pouk in s tem boljši pogoji za pouk in dejavnosti v okviru šole, s tem pa bo tudi marsikateri sedanji problem odpadel.

DEJAVNOST	MENTOR
RAČUNALNIŠKI KROŽEK	ALENKA TURK
PETRA	BOŽA PANGERC, ALENKA N. BIZJAK
LIKOVNI KROŽEK	BRANE JAZBAR
DRAMSKO RECITACIJSKI KROŽEK	MARIJA CEKET
LITERARNO-NOVINARSKI KROŽEK	LIVIJA LANGO, ANUŠKA LAVRENCIČ
KNJIŽEVNA VZGOJA	LIVIJA LANGO
BRALNA ZNAČKA 1., 2., 3., 4.R	razredni učitelji
BRALNA ZNAČKA 5., 6., 7., 8.	slavistke
GLASILO MLADI VIPAVEC	NIVES VIDIC
ZGODOVINSKI KROŽEK	NIKO LIKAR
ANGLEŠKI JEZIK	G. FURLAN, B. BOLE, K. FURLAN
ITALIJANSKI JEZIK	NADJA RODMAN - KORADIN
DEJAVNOSTI V 1.A, B	ZMAGA PIČULIN, MARIJA PAPEŽ
DEJAVNOSTI V 2.A, B	MAJA FERJANČIČ, MARTA LUZNIK
DEJAVNOSTI V 3.A, B	ADA BAČAR, JUSTINA KRAPEŽ
DEJAVNOSTI V 4.R	ANUŠKA LAVRENCIČ
PEVSKI ZBOR	ZVONKA STARC
ŠIVILJSKI KROŽEK	JOŽKA VIDRIH
TEČAJ PRVE POMOČI	MARIJA M. KORADIN
PROMETNI KROŽEK	KATARINA KOREN
ASTRONOMSKI KROŽEK	JOŽE RUTAR
VESELA ŠOLA	ALENKA N. BIZJAK, IDA MAKOVEC
GIMNASTIKA	NADJA MARJANOVIČ
ATLETIKA	PETER PERHAVEC
NOGOMET	MITJA LAVRENCIČ
ROKOMET	DUŠAN MESESNEL
TABORNIKI nižji, višji r.	ANDREJ RUTAR, IGOR ŽELJAN
SKOKI NA PP	PETER PERHAVEC
KOŠARKA	IVAN IVANOV, MATEJ KOVAČ

Ravnateljica: Ljudmila prof. Kovač

# DAN ODPRTIH VRAT

## V CENTRU ZA USPOSABLJANJE INVALIDNIH OTROK

### JANKA PREMRLA - VOJKA VIPAVA

Zakaj smo se v Centru že drugo leto zapored odločili, da odpremo vrata obiskovalcem?

- Ker je generalna skupščina OZN 3. december razglasila za mednarodni dan invalida,
- ker je projektni teden "kruh" v skupini usposabljanja z delom tako uspel, da bi bilo škoda, da bi vse zbrane misli in razmišljanja o kruhu ostala znotraj naših zidov,
- ker želimo širši javnosti pokazati kaj znamo in zmoremo,
- in nenazadnje tudi zato, ker so lanskoletni obiskovalci izrazili željo, da se želijo z nami in našim delom pogosteje srečevati.

Letošnje šolsko leto je v našem Centru za usposabljanje 89 otrok in mladostnikov. Razpirajo in odzivajo se v tisočeri možnostih. Otroci opazijo mnogo stvari, ki jih odrasli ne vidimo; slišijo, kar naša ušesa preslišijo; pozabijo stvari, ki se nam zapišejo v nepozaben spomin. In zato smo mi tukaj. Z našo možnostjo in hotenjem, da pozabljamo nase, da preslišimo marsikatero grenko besedo in da skušamo predvideti vsak nov trenutek vsakega otroka posebej.



Veliko ljudi je v petek, 2. decembra, prišlo k nam. Vzeli so si čas. In imeti čas, da gledaš okrog sebe - to je zmožnost prisluhni vsemu, kar smo ponujali ta dan: košček kruha, štručko želja, hlebec dobre volje in mladostnih hrepenenj...

Kruh je že našim prednikom pomenil več kot jed. Bil je simbol življenja, medsebojne povezanosti, dobrote. Gosta so sprejeli s kruhom in soljo, kar je pomenilo ponudbo zvestobe in neločljivega prijateljstva.

Mi smo gostom najprej ponudili prašička - pečenega iz testa, lepo zavitega - za srečo!

Na predstavi se je nato govorilo, pelo in recitalo o kruhu! Takole so o njem razmišljali naši mladostniki:

Kruh mi pomeni simbol in vir življenja. Pomeni mi tudi vsakdanjo hrano. Ne smemo ga metati stran, pomisliti moramo tudi na tiste, ki kruha nimajo.

*Nadica*

Ob misli na kruh mi postane toplo pri srcu. Ko sem ga pred nekaj dnevi vzela v roke, sem začutila prijetno toploto, ki je izžarevala iz njegove notranjosti. Ogledevala sem si ga in pri tem prisluhnila njegovim besedam. Zaupal mi je svojo največjo željo. Povedal mi je, da se rad razdaja za vse ljudi sveta. Srečen je, če lahko s svojo dobroto nasiti lačna usta.

*Saša*

Kruh je največja dobrota, darilo sonca, zemlje in dela človeških rok.

*Sonja*

V življenju mi kruh veliko pomeni. Tam, kjer so vojne, še kruha nimajo. Nekateri pa ga mečejo stran.

*Gordana*

Ko slišim besedo kruh, se spomnim na velikonočni in božični kruh, ki ga doma spečemo ob praznikih.

*Bojan*

Meni pomeni kruh simbol sveta. Pomagajmo ubogim ljudem priti do kruha, da nam bodo vedno hvaležni.

*Nataša*

Če ga hočemo jesti, ga moramo speči. Lahko ga spečemo iz različnih mok. Poleti pridelamo veliko pšenice. Iz nje mama peče kruh v krušni peči.

*Izidor*

Kruh je vsakdanja hrana. Kruh je lahko črn, polbel, pšenični in drugih vrst. Kruh je moje življenje.

*Mitja*

Kruh mi pomeni veliko. Jem ga vsako jutro za zajtrk, kosilo in včasih tudi za večerjo. Kruh jemo skoraj pri vsaki jedi. Kruha ne smemo metati stran, ker ga bomo lahko še lačni.

*Janko*

Kruh je simbol, ki ga moramo spoštovati. Je naša hrana. Kruh je najbolj pomembna hrana v našem življenju. Potrebujemo ga za naše zdravje. Kruh je najbolj dober takrat, ko ga spečeš sam. Je največji človekov zaklad.

*Sabina*

Bog nam je dal žito. Iz njega dobimo kruh, to je naša glavna hrana. Ne smemo ga metati po tleh. Kruh moramo pojesti do zadnje mrvice. Kruh je naša najboljša hrana.

*Rok*

Po končanem programu je vsak obiskovalec poskusil košček kruha, ki so ga otroci spekli iz različnih vrst moke v obliki žemljic, štruc, hlebcev in prazničnega kruha.

Vsi otroci so nato ustvarjali v različnih delavnicah:

- v delavnici tehničnega pouka so izdelovali semenke. Vsi so se čudili spretnosti prstkov pri nizanju in lepljenju najrazličnejših drobnih semen, iz katerih nastane slika;
- v glasbeni delavnici so prepevali in se učili igranja na kitaro in orglice;
- v računalniški delavnici so pred čarovnico reševali lepo princesko;
- v delavnici ročnih del so izdelovali adventne in božične venčke, snežake iz testa, rdeče škorenjce za darove Miklavža;



- v kulinarčni delavnici pa so Miklavže pekli, pripravljali kokosove kroglice in goste postregli s prazničnimi keksi.

Tokrat smo prvič pripravili prodajno razstavo naših izdelkov. Dekleta in fantje iz pošolske skupine so bili pravi trgovci. Prodajali so ročno poslikane svilene rute, robčke in kravate, klobučke za šivanke, lesene ure, novoletne ikebane, zelene možičke in glinene glavonožce.

Tudi v popoldanskem času se je v Centru zvrstilo veliko obiskovalcev; še posebej mladi so se zadržali dlje časa, saj sta za ples in zabavo poskrbela Denis in Dejan Premrl iz Vipave, ki se vedno rada odzoveta našemu vabilu in sta naša stara znanca in prijatelja.

In kaj so zapisali v knjigo vtisov obiskovalci? Tu je nekaj misli:

"Naj vam bo vedno tako toplo pri srcu, kakor je bilo nam danes, ko smo si ogledali vaš drugi dom."

*dijaki semenišča*

"V vaši hiši veje iz vsakega kotička prijetno vzdušje in mnogo dobre volje in topline. Naj tako ostane še naprej..."

*Perina in Nataša iz Stare gore*

"Če je življenje sreča - in tukaj je - sije iz otroških oči..."

*Anamarija*

## PREGOVORI O KRUHU

Če človek pol sveta obteče, najboljši kruh doma se peče.

Kdor košček kruha zametuje, večkrat drobtinic potrebuje.

Tam kjer glad mori lenuha, ima pridni dosti kruha.

Pridni najde dosti kruha, glad mori samo lenuha.

Kruha se je preobjedel, pa se s pametjo skregal.

Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.

Tuja peka nima teka.

S trebuhom za kruhom.

Sosedov kruh lepše diši.

Zarečenega kruha se največ poje.

Sitemu trebuhu še bel kruh ne diši.

Kaj boš ti, ki ne veš, zakaj kruh ješ.

Kar je preveč, še s kruhom ni dobro.

Koder sonce teče, povsod kruh se peče.

Kar se revežu da, se v skrinji ne pozna.

Kdor rad kruh deli, se mu v rokah množi.

*Zdenka Fučka, ravnateljica*



\* \* \*



# TEDEN KARITAS NA VIPAVSKEM

19. - 27. november

*Treba je mnogo preprostih besed kakor kruh, ljubezen, dobrota, da ne bi slepi v temi, na križpotjih zašli s pravega pota.*

*Tone Pavček*

## DRUŽINA STIČIŠČE DRUGAČNOSTI



Lansko poročilo o tednu Karitas smo zaključili z besedami "...v tem tednu smo se veliko naučili, predvsem to, da se moramo še marsikaj naučiti..." In prav s spoznanji lanskega tedna Karitas in našega dela v zadnjem letu smo se tokrat opogumili in sklenili, da hočemo svojemu okolju pokazati, da smo enakovreden partner z drugimi institucijami, pripravljeni sodelovati in pomagati pri reševanju stisk sočloveka.

Geslo letošnjega tedna Karitas je Družina stičišče drugačnosti. Plakat na to geslo, ki

je v 10.000 izvodih obkrožil Slovenijo, je oblikovala naša slikarka Silva Karim. Za nas je bil to dodaten izziv. V stičišču drugačnosti smo iskali z ljudmi, s katerimi se srečujemo, skupne želje in interese, nova spoznanja in se učili spoštovati različnosti. Naše največje spoznanje pa je, da dobra komunikacija razreši marsikatero nezaupanje in ustvarja vezi, ki so v korist nam in sočloveku. Nismo čakali, da bomo izzvani; pripravljeni na pogovor smo sami povabili ljudi, s katerimi nas je med letom povezoval le telefon in razni dopisi. Sedaj se poznamo in menimo, da bo naše sodelovanje bolj človeško in manj birokratsko.

Osrednja prireditev v Koprski škofiji Dobrodelni koncert ob Tednu Karitas je bil 19. novembra na dvorcu Zemono pri Vipavi. Napovedana razstava avstrijskih slikarjev, za katero smo se dogovarjali vse leto, je bila v začetku novembra odpovedana. Na tajništvu škofijske Karitas smo se dogovorili, da bi z razstavo domačih slikarjev poizkusili prihodnje leto. V ta namen bi poleti organizirali slikarsko kolonijo, kamor bi povabili domače slikarje, da bi na temo tedna Karitas naslikali nekaj slik. Organizacija koncerta je bila zaupana naši dekanijski Karitas. Ne bom naštevala tisoč podrobnosti, s katerimi smo se srečevali, lahko pa rečem, da živimo med dobrimi ljudmi.

Vsak je dobrodelni koncert razumel po svoje; nekatere so zanimali nastopajoči, druge, koliko bo vstopnina in če se "izplača", tretji so spet razglabljali, če ni morda dvorec Zemono preveč eliten za dobrodelno občinstvo - nekateri pa so to prireditev - primerno svojemu razmišljanju - imenovali "proslava Karitas". Zanimivo je tudi to, da nihče od nastopajočih, niti lastnik dvorca, tovarna pohištva Lipa, niso govorili o honorarju. Za vse je bilo razumljivo; vse, kar bomo naredili, bomo naredili za Karitas - prostovoljno in

brezplačno. Še več, ni se redko slišalo: tudi mi želimo narediti nekaj dobrega... In v soboto ob 20. uri je polna dvorana navdušeno ploskala baritonistu Marku Kobalu, lepo ubrani skupini Kras, postavnim možem kvinteta Sumus in plahim otroškim glasovom iz Štanjela. Tudi Vidojka in Andreja, ki sta nastopajoče spremljali na klavirju, sta prispevali svoje. Povezovalca TV Primorka Martina in Primož sta ob izbranem besedilu ge. Bojane občuteno in lepo potrkala na naša srca. Pozdravne besede ravnatelja škofijske Karitas g. Štrancarja so jasno povedale, čemu smo se zbrali in kako malo je v naših družinah potrebno, da smo srečni. Marsikdo iz občinstva je kasneje rekel: "Govor vašega gospoda pa bi rad imel za spomin", čeprav ni povedal nič novega, le na glas je povedal, kaj je našim družinam najbolj potrebno - pogovor, spoštovanje, ljubezen... Vsak obiskovalec je prejel zahvalo s sliko plakata, sam pa je lahko oddal prostovoljni prispevek. Zopet smo ugotovili, da živimo med dobrimi ljudmi. Vemo, da se 110.000 SIT ne more primerjati z izkupičkom koncerta v športni dvorani, vendar naš namen ni bil samo zbrati denar, pač pa skozi umetnost ambienta, glasbe in besede povedati, da ne smemo biti gluhi in slepi za stiske sočloveka. Zadnjo pesem kvinteta Sumus Blu je lpu - šaldu lpu so obiskovalci ponavljali, ko so odhajali iz dvorane. In res "je bilo lepo - zelo lepo".

V četrtek, 24. novembra zvečer smo lahko na TV Primorka spremljali posnetek koncerta, kjer je ravnatelj škofijske Karitas g. Štrancar govoril o delu naše škofijske Karitas, sodelavka g. Ličen pa je odgovarjala na vprašanja o praktičnem delu prostovoljcev Karitas. Vzporedno z oddajo je potekal "klic dobrote", tudi to je zanimivo; nihče od tistih, ki so bili pripravljeni vplačati za pomoč družinam v stiski, ni želel biti imenovan.

Med ostalimi radijskimi postajami v Sloveniji je tudi radio Nova posvetil del svojega programa Karitas. Tu nismo ponavljali teoretičnih stavkov, pač pa smo Ajdovcem in okoličanom jasno povedali, koliko družinam pomagamo, kakšni so naši kriteriji za pomoč in od kod pomoč

dobimo. Malo pa smo potrkali tudi na vest tistih, ki so odgovorni, da nekatera naša podjetja životarijo, kar povzroča delavcem in njihovim družinam velike duševne in materialne stiske.

V sredo zvečer smo se srečali s katehistinjami naše dekanije, ki se tudi srečujejo z družinami ali samo otroki. Pogovor nas je obojestransko obogatil, eden drugemu smo ponudili pomoč in prav počitniško varstvo otrok bi bil prvi projekt, ki bi se ga lahko s skupnimi močmi lotili.

V četrtek dopoldan smo povabili ljudi, ki se po službeni plati srečujejo z družinami in njihovimi člani. To so bile uslužbenke Centra za socialno delo, Doma upokojencev, osnovnih šol, Zavoda za prizadeto mladino, Društva invalidov in Zdravstvenega doma. Vsem smo predstavili naše delo in povedali, da se želimo vključiti tudi v njihove programe. Bilo je polno idej in želja po skupnem delu. Skupno bomo organizirali učilnico za otroke v Begunskem centru, kajti nemogoče je učenje in pisanje domačih nalog v sobi, kjer živi ena ali več družin; supervizija starejših in pevski zbor v Domu upokojencev bo skupni prispevek starejši generaciji; telefon v stiski in še bi lahko naštevali. Zopet dokaz, da le pogovor ustvarja pozitivna stičišča in pogoje za skupno delo. Gospe, ki delajo v zdravstvu, socialni in šolstvu imajo strokovno izobrazbo, ki je pri prostovoljcih še kako potrebna, zato so bile naprošene, če bi lahko tudi one kakšno uro namenile svetovanju in raziskovanju. Čas bo pokazal, vendar prvi koraki so narejeni.

Da se ne bi vseskozi vrteli le okrog svoje osi, smo v prostorih Karitas v torek popoldan in v petek dopoldan gostili starejše ljudi. V torek so prišle predvsem gospe, ki živijo same in jih naše sodelavke obiskujejo na domu. To je bil zanje dogodek, morda edini v letu, za nas pa dokaz, kako malo je potrebno, da nekoga osrečiš.

V petek dopoldan so socialne delavke, ki imajo supervizijske skupine v Domu upokojencev, pripeljale oskrbovance. Tu je bilo potrebno veliko njihovega truda, pa tudi zunanjih sodelavcev, kajti večina je

potrebovala spremljevalca. Ponovno smo ugotovili, da je nujno preurediti stopnišče za vstop v prostore Karitas, tako da bo primerno tudi za invalide. Skromna pogostitev je bila za nekatere "prava ohcet". Vemo, da v domu nimajo pomanjkanja, le "Obisk pri sosedu", kot smo to srečanje poimenovali, je bilo za vse edinstveno. Če nas ga. Magda ne bi opozorila, da se bo treba posloviti, bi še kar klepetali in prepevali. Zanimivo je to, da so se zelo zanimali za naše delo in mi smo jim radi pripovedovali o tem, pa tudi njihove življenjske zgodbe so poučne in zanimive. Dogovorili smo se, da se bomo na tak način še srečali. Hvala vsem sodelavkam Centra in Doma, ki opravljajo svoje delo s srcem dan za dnem in se vrednost njihovega dela res ne da izraziti s plačo, ki jo dobijo. Iz starčkov in stark, ki so po svoji ali drugi volji postali oskrbovanci

Doma, so prav one napravile družbo starih, veselih ljudi.

Bogu hvala za soboto, ko nas je 40 sodelavk dekanijske Karitas skupaj z g. Stankom Ipavcem poromalo v Celje, najprej k sv. maši, ki jo je vodil g. škof Kramberger in popoldan na koncert "klic dobrote". Hvaležni smo dekanijski Karitas Celje, ki nas je lepo sprejela. Vsi smo bili enotnega mnenja, da mora celjska prireditev ostati tradicionalna, kajti vsi prostovoljci, ki se tam srečujemo, si tega srečanja želimo in smo postali že prijatelji, ne glede na to, iz katerega konca Slovenije prihajamo.

Prav to srečanje nam je dalo dodatnih moči, da smo na Nedeljo Karitas 27. novembra vsak v svoji župniji sodelovali pri bogoslužju in raznih aktivnostih, ki smo jih po svoje oblikovali.

Hvala Bogu in dobrim ljudem!

Jožica Ličen

## Za dom in družino

### LETU DRUŽINE SLOVO

Letu družine naj bi logično sledilo leto sosedov, v katerem naj bi se med seboj pobotali in preživeli odmerjene trenutke večnosti v medsebojnem sodelovanju, ljubezni in sožitju.

To dejanje bo seveda odločilno pri oživljanju novih občin. Koristilo pa bo najbolj udeležencem samim.

Seveda pa se ob tem vztrajno vračajmo in skrbimo tudi za osnovni celici družbe: na posameznika kot samostojno osebnost in družine kot osnovne kovačnice sprave, ljubezni in sožitja...

### ŽARIŠČE DRUŽINE JE LJUBEZEN

Naš filozof, pisatelj in psiholog dr. Anton Trstenjak je v svoji knjigi *O družini* zapisal naslednje besede: »Družina je tam, kjer je ljubezen. Ljubezen med starši in otroki je duhovna, ne biološka vrednota. Zato je družina v jedru tudi duhovno občestvo.

Če govorimo o družini, imamo pred očmi predvsem njeno biološko podlago v krvni sorodnosti med starši in otroki. Ta je gotovo na prvem mestu, ni pa edina. Lahko še nadaljujemo: ni glavna. Glavna je medsebojna ljubezen, ki pa je predvsem duhovna sestavina. To velja že za ustanovitev družine kot celice človeške družbe. Ustanovita jo mož in žena kot potencialna starša otrok, ki jih bosta imela v zakonu.

Mož in žena ustanovita družino le tako, da sta eno telo in ena duša, da sta dve osebnosti, zvarjeni v enotno višjo osebnost v moči medsebojne ljubezni. In tu nastopi odločilen dejavnik. To dosežeta le, če je med njima prava ljubezenska vez, ki ne temelji samo na spolni privlačnosti, marveč prerase v duhovno skupnost. Šele ta duhovna skupnost je zanesljiva podlaga in jamstvo za trajno medsebojno ljubezen. To je tista resnična ljubezen, ki se razodeva v medsebojni skrbi za drugega; ta ljubezen ni samo veselje, temveč tudi bolečina, tako da je veselje in bolečina enega hkrati veselje in bolečina tudi za drugega.«

## Mi med seboj

V domu za ostarele občane v Ajdovščini je 21. 10. 1994 praznovala svoj 93. rojstni dan naša faranka in občanka Marija Fabčič. Ob tej priliki so se jo nekateri občani spomnili in ji poslali lepo voščilo. Naša Marija je bila tega voščila zelo vesela in prijetno presenečena. Vsem, ki ste se jo spomnili ob njenem visokem jubileju, se iz srca zahvaljuje.

Tistim, ki so jo ta dan obiskali, je, priklenjena na bolniško posteljo, z veseljem recitirala na pamet Terčeljevo Vipavsko dolino in jo kot pozdrav vsem znancem, sorodnikom in prijateljem iz Vipave pošilja za zahvalo in voščilo. Ob njeni postelji je pesem napisala Zdenka Cerkvenik - Furlanova.

### VIPAVSKA DOLINA

Divja burja, sonce vroče  
vinski grički, zgodnji ptički  
in nad vsemi skalni Nanos,  
kakor skrbni oče.

Le poglejte vinske griče!  
Cerkvice na njih so v krogu.  
Bele cerkvice - ovčice  
čuva Mati v Logu.

Kaj zato, če burja tuli  
in če močne hraste trese!  
Nas Vipavcev iz doline  
burja ne odnese!

To Vipavska je dolina,  
zemski raj in cvetno morje,  
sadni vrt, ki ga spomladi  
bela vila orje.

To dolino ogradili  
so očaki tisočletni:  
stari Nanos, sivi Čaven  
Javornik priletni.

Tu ostanemo, kjer zrastle  
smo v viharju in vročini,  
dokler Bog nas ne pokliče  
k večni domovini!

Tudi naš Vipavski glas ji pošilja iskrene čestitke in dobre želje za zdravje. Tako smo v mislih in ob branju našega glasila vsi povezani. Zadnjo številko VG so naši Mariji Fabčič prečitali med obiski drugi in ji tako popestrili nedeljsko popoldne. Čisto majhno dejanje, pa tako dobro de tako tistemu, ki priklenjen na posteljo posluša, pa tudi tistemu, ki napisane misli bere bolniku.

### BITI UČENEC

Nekemu obiskovalcu, ki je prosil učitelja, da bi postal njegov učenec, je le-ta rekel: "Lahko živiš z menoj, toda ne hodi za menoj."

"Za kom naj potem hodim?"

"Za nikomer. Kakor hitro začneš za nekom hoditi, prenehaš hoditi za resnico."

### ISKRICE

Svetilka tvojega telesa je tvoje oko.

Kadar je oko zdravo, je svetlo tudi vse telo, če pa je bolno, je vse telo v temi.

Glej torej, da ni morda luč, ki je v tebi, tema. Najlepše, najčistejše, najslajše in tudi najbolj plodovito - kar nas spodbuja k delovanju - je veselje srca, ki zna občudovati.

Komur ne poje duša, si mora navijati gramofonske plošče. Če srce ne premore pristnega smeha, je potrebno veseljačenje. Tako je življenje večni pust: beg pred svojo praznoto. Treba je potegniti krinko z obraza in tudi z duše.

Koder se sliši bogokletje,  
tam utihne vsako petje,  
tudi najlepšim rožam  
uvene cvetje.

Življenje nas preizkuša zato, da nas krepi, ne da nas zlomi!

Odlika velikih ljudi je skromnost.

- Jezik je temelj našega zavedanja, s katerim spoznavamo svet.
- Prva vrednota je biti zvest samemu sebi.
- Naš šolski sistem ni poduhovljen, manjka mu ljubezni in duha.
- V Sloveniji prevladuje menežerski liberalizem.
- Deformirani smo, ker nam manjka ljubezni in duha.
- Svečka za branje knjig nam izgoreva - izkoristimo njeno svetlobo.
- Ni greh umreti, greh je ne živeti.

*Zbrala Magda Rodman*

## Sv. misijon v Vipavi

3. februarja 1995 se bo začel v Vipavi sv. misijon, ki bo trajal do 11. februarja 1995. Misijon bosta vodila jezuita g. Lojze Markelj iz Ljubljane in g. Franc Cerar iz Maribora.

Misijon je izrazito dušnopastirska dejavnost, z namenom, da poživi versko življenje v župniji. K misijonu vabimo Cerkvi zveste kristjane, da še bolj utrdijo svojo vero. Lepo vabimo tudi vse, ki so se nekoliko oddaljili, da poživijo krščansko vero in življenje po naukih evangelija. Najbolj prisrčno vabimo k misijonu tudi tiste, ki so se najbolj oddaljili od Cerkve in imajo priliko, da obudijo in sprejmejo vero kot največjo življenjsko vrednoto.

Prav vsi ste vljudno vabljeni, da se udeležite sv. misijona, ki predstavlja izredno priliko, da bi utrdili ali poživili krščansko vero in življenje po veri.

Pisno bomo povabili prav vse družine v vipavski župniji. Na misijon se že pripravljamo z molitvijo, ki jo molimo vsak dan pri sv. maši. Pridružite se naši molitvi, da bo misijon pomagal k verski prenovi naše župnije.

*Franc Pivk, župnik*

## Še nekaj o otroškem zboru



V Vipavi imamo močno pevsko tradicijo, tako na posvetnem kot na cerkvenem področju. Med cerkvenimi zbori bogatijo naše duhovno življenje župnijski, mladinski in otroški zbor.

Otroški zbor vodiva že pet let. Pojemo večkrat med letom pri maši, za posebne priložnosti, najbolj pa nam je vsem pri srcu božični čas. Že v navado je prišlo, da otroški zbor vsako leto pred začetkom polnočnice zapoje nekaj božičnih pesmi. Odkar smo skupaj, smo peli že božične ljudske pesmi, popevke in priredbe tujih božičnih pesmi. Za vsak božič smo se poskušali naučiti vsaj nekaj novih. Ko sva v lanskem letu izbirali program, sva naleteli na božične pesmi našega rojaka Ivana Ščeka - Štefana Kovača, ki je v Vipavi premalo poznan in priznan. Začutili sva izziv, da skladatelja in njegove pesmi predstaviva Vipavi. Skupaj z njegovimi pesmimi sva začeli odkrivati tudi njega, njegov način mišljenja in doživljanja božičnega časa. Ščekove božične pesmi so se nama zdele skrivnostne, duhovno bogate in vsebinsko dozorele, po drugi strani pa preproste, izvirne in otroške, takšne, kot bi moral biti božič.

Drugačnost njegovih pesmi so začutili tudi otroci. Na začetku so jih sprejeli z malo nezaupanja, jih počasi odkrivali in nevede vzljubili.

Ščekovi domači so bili predstavitve zelo veseli, zato nas je Matjaž, njegov sin, pozval, naj pesmi posnamemo za arhiv. Iz tega se je počasi rodila ideja, da bi posneli kaseto. Zraven smo povabili še mešani župnijski zbor. Vabila so bili veseli, vendar so po začetnem delu ugotovili, da se za letošnji božič zaradi časovne stiske ne bodo uspeli naučiti skladb, obljubili pa so, da bodo skladbe posneli naslednje leto.

Poleg strokovne pomoči, ki nam jo je nudil Matjaž Šček, smo potrebovali tudi finančno pomoč. V projekt sva želeli vključiti čimveč Vipavcev. Zato sva se obrnili na vipavske podjetnike in tudi ostale, ki jim Vipava nekaj pomeni. Večina se je z velikodušnostjo in zaupanjem odzvala. Vsem najlepša hvala. Hvaležni pa sva tudi ostalim, ki so nam kakorkoli pomagali, pa čeprav le s prijazno in spodbudno besedo.

Vsem, ki ste omogočili izdajo kasete, se še enkrat iz srca zahvaljujemo.

*Irena Skopin in Katja Furlan*

## K POLNOČNICI GREDO

Sključeni v ramah starci gredo,

na ustih molitev prosečo neso.

Z zvonika zvonovi v noč črno pojo,  
trudno se plazi njih pesem v sosednjo goro.

In starci mir s srcem iščejo,

z željami ga vsemi objemljejo

in z vso svojo mislijo počasno dojemljejo.

Starci v cerkev božično gredo,

da tamkaj v Bogu mir dobo.

Prešerni in glasni otroci teko,

skozi črno temo bakle neso.

Pred njimi se sveti cerkev z žarečimi okni.

(Vsa taka kot otroški smeh!)

Otroci gredo, čebljajo in se s komolci prerivajo,

v srcih veselo pesem pojo,

za njo črnih misli ne skrivajo.

Otroci ne iščejo miru.

Otroci v božično cerkev mir nosijo.

Otroci v cerkvi za mir ne prosijo.

Korakajo močni in žilavih rok.

Pod trdnim korakom sneg škriplje in zvok

njihovih besed je ubit in v njem komaj spoznaš

molitev in prošnjo: "Miru nam pošlji, Bog, oče naš!"

Zunaj je mraz in noč in vihar,

v cerkvi je gorko in je razsvetljen oltar.

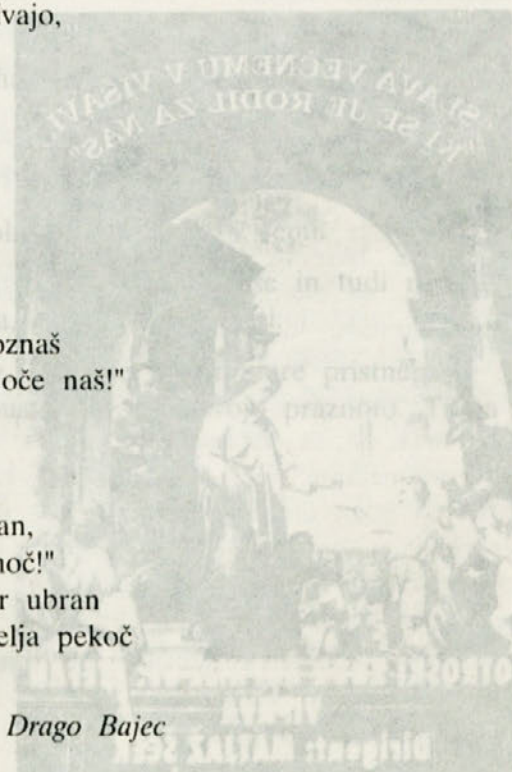
"Miru, ki zanj postavil si simbol današnji dan,

nam pošlji in našim boš dal rokam novo moč!"

Sto sklonjenih postav; nad njimi pevski zbor ubran

v božični pesmi radost vso in ogenj vseh želja pekoč

prenaša iz cerkve v temno noč.



*Drago Bajec*

## **STARA NARODNA PESEM, zapisana v Ipavi**

V zapuščini Janeza Bleiweisa, ki jo hrani rokopisni oddelek narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani pod oznako Ms 1387, se nahaja tudi nekaj dokumentov znamenitega Matije Vertovca, ki smo se ga v letu 1994 na različne načine spominjali, posebej v zvezi s 150-letnico izida njegove Vinoreje. Mojo pozornost je pritegnil zapis z naslovom: "Stara narodna pesem, zapisana v Ipavi." Besedilo pesmi je napisano v bohoričici, pod njim pa je še kratek tekst v namškem jeziku. Na dokumentu, ki je sicer brez datuma, je podpisana Matija Vertovec (Mat. Vertovz).

Ker pesem najverjetneja še ni bila objavljena in ker Vipavski glas s pridom objavlja različne tekste iz vipavskega ljudskega izročila, naj se z njeno vsebino seznanijo tudi Vipavci, ostali bralci glasila in častilci Matije Vertovca.

Jeden, jeden je Bog sam,	Deset je božjih zapovedi;
Ki živi - kraljuje sam,	Devet je korov angelov,
V nebesih in na zemlji,	Enajst je tavžentov divic;
V nebesih in na zemlji.	Deset je božjih zapovedi,
Dve sti tabli Mojzesa;	Dvanajst je božjih lastnost;
Jeden, jeden je Bog sam,	Enajst je tavžentov divic;
Trije so patriarhi;	Deset je božjih zapovedi;
Dve sti tabli Mojzesa;	Devet je korov angelov;
Štirje so evangelisti;	Osem je zveličanskih čednosti;
Trije so patriarhi;	Sedem je svetih zakramentov;
Pet je cerkvenih zapovedi;	Šest verčev je polnih vode,
Štirje so evangelisti,	K'je Jezus storil vino z nje,
Šest verčev je polnih vode,	V Kani Galileji,
K'je Jezus storil vino z nje,	V Kani Galileji;
V Kani Galileji,	Pet je cerkvenih zapovedi;
Pet je cerkvenih zapovedi,	Štirje so evangelisti;
Sedem je svetih zakramentov;	Trije so patriarhi;
Šest verčev je polnih vode,	Dve sti tabli Mojzesa;
Osem je zveličanskih čednosti,	Jeden, jeden je Bog sam,
Sedem je svetih zakramentov	Ki živi, kraljuje sam,
Devet je korov angelov;	V nebesih in na zemlji,
Osem je zveličanskih čednosti,	V nebesih in na zemlji.

Zapisovalec je s povezovalnim znakom označil prvo, drugo, tretjo in četrto ter trinajsto, štirinajsto, petnajsto in šestnajsto vrstico. Pri nekaterih vrsticah je v oklepaj napisal še "in vse to drugo" oziroma "in vse poprejšno" - najbrž je hotel pojasniti, da je posamezne vrstice potrebno še ponavljati.

Morda bi bilo kako podrobnost v zvezi s pesmijo mogoče razvozlati iz dodanega Vertovčevega nemškega teksta, pisanega v gotici.

*Jurij Rosa*

## **MOJA HRANILNA KNJIŽICA**

V Vipavskem glasu sem prebrala o nastanku hranilnice na Slapu s sedežem v Vipavi. Spomnila sem se na dogodek po prvi svetovni vojni.

Neki dan smo se znašli šolarji v nekem prostoru v sedanjem Klubu. Tam je bilo cel kup raztresenih hranilnih knjižic. Z zanimanjem smo prebirali imena lastnikov teh knjižic. Zelo me je presenetilo, da sem med tolikimi dobila tudi mojo. Zadovoljna sem jo nesla domov in pokazala svojemu očetu. "Vidiš," je rekel, "tudi tukaj se poznajo vojne posledice." Povedal mi je, da nam je trem otrokom odprl hranilno knjižico ter po svojih močeh vložil vsoto, ki bi se po 25. letih življenja zvišala na 30.000 goldinarjev. To bi bila nekakšna dota za poznejše življenje. Kot drugam je tudi sem z namenom "vojno posojilo" posegla bivša Avstrija in pobrala vložen denar iz hranilnih knjižic.

O propadu Avstrije so pričevale tudi osamele hranilne knjižice.

*Zofija Marc*

## *Poročil me bo, ko bo mai*

Bilo je leta 1922. Ljubezen ne pozna meja. To je stara resnica in bo veljala do konca sveta.

Tako sta se leta 1922 dve mladi dekleti iz Vipave zaljubili v italijanske oficirje. Lahko pa je bilo tudi obratno. Ob večerih sta se skupaj pogovarjali o svojih ljubljenih zaročencih. Pa je ena vprašala drugo: "Kdaj se boš ti poročila, ti je tvoj ljubi že povedal datum?" Zaljubljena Štefka pa je tako odgovorila prijateljici: "Meni je rekel, da se bova poročila, ko bo maj". Začudilo se je prvo dekle temu odgovoru in priznalo, da je tudi njej zaročenec obljubil, da se bosta poročila, ko bo maj. Nesrečni dekleti nista razumeli, da pomeni italijanska beseda mai - nikoli. Zaradi te besede in nesrečne ljubezni se je ena pognala v reko Vipavo in utonila.

Še vedno se spominjam tega pogreba. Bil sem med pogrebci, ki smo se zbrali po pogrebu v hotelu Adria in nesrečnemu dekletu takole zapeli:

V Vipavco je skočila, da strašno zabuči,  
valovi šepetajo nesrečni Štefkici.

V valove se je spustila, valovom govorila:  
"Ni mar mi za življenje, ne za celi svet,  
ker on me več ne ljubi, jaz moram zdaj umret."

Sonce se je skrilo, je lunca ven prišla,  
je Štefka mlada bla, v valove urno šla.

Zvonovi so zapeli, zvonilo je žalostno,  
od Štefke so slovo vzeli,  
Štefke nikdar več nazaj ne bo.

Tudi to je del naše zgodovine, ki je prepletena iz samih življenjskih zgodb, takih in drugačnih. Vsak na odru življenja odigra svojo vlogo.

*Alojz Rehar (v devetdesetemu letu)*

### *Iz življenja društev*

## FOLKLORNA SKUPINA

Že nekaj časa je v nas tlela želja, da bi v Vipavi začela delovati folklorna skupina. Uresničili smo jo letošnjo jesen, ko smo se prvič zbrali. Na prvih vajah nas je bila le peščica deklet. Dva fanta, ki sta nas prišla pogledat, pa bi nam kmalu pobegnili. Danes nas je že več kot dvajset, mogoče pa se nam bo še kdo pridružil.



Ker je delo že resno steklo, smo se odločili, da ustanovimo folklorno društvo Vipava. Tako bomo poskušali oživiti stare običaje, ljudske pesmi in ples, ki danes že drsijo v pozabo.

Zbiramo se vsako soboto popoldan med 17.00 in 18.30 v Gasilskem domu v Vipavi. Po prvih negotovih korakih danes že zaplešemo štajeriš, štrene, špic polko in še kaj. Ker nimamo žive glasbene spremljave, plešemo ob glasbi na kasetah. Zato vabimo harmonikaše in tudi druge glasbenike, da se nam pridružijo. Prav tako vabimo k sodelovanju starejše Vipavke in Vipavce, da bi nam pokazali, kako so plesali v mladih letih, pa tudi starejše godce, da bi nam zaigrali stare ljudske viže, ki so jih včasih igrali za ples.



Seveda je naš glavni cilj, da bomo to, kar se na vajah naučimo, pokazali Vipavcem pa tudi drugim. Za javno predstavitev in nastop pa potrebujemo tudi noše. Naša želja je, da bi vsak član imel vipavsko nošo, kasneje pa bi izdelali tudi noše drugih slovenskih pokrajin. Ker je izdelava noš ne samo tehnično zahtevno opravilo, ampak tudi precejšnji finančni zalogaj, bomo pri tem potrebovali pomoč okolja, v katerem delujemo. Vsem, ki nam bodo kakorkoli pomagali, se bomo oddolžili.

Na koncu bi se radi zahvalili Gasilskemu društvu Vipava, ki nam je dalo na razpolago svoje prostore in uredništvu Vipavskega glasu, ki je objavilo to kratko predstavitev našega novorojenega društva.

*Judita Podgornik, prof. zgod.*

## KOŠARKARSKI KLUB

V Vipavi že drugo leto deluje košarkarski klub, ki šteje okrog 20 članov s povprečno starostjo 22 let.

Treningov se udeležujemo vsak petek ob 19.30 v prostorih telovadnice OŠ Vipava.

Vključeni smo v medobčinsko košarkarsko trim ligo Nova Gorica in po že končanem prvem delu tekmovanja se nahajamo na odličnem tretjem mestu; v konkurenci osmih klubov, kar nam je tudi cilj za drugi del tekmovanja.

Na ustanovnem občnem zboru Košarkarskega kluba Vipava, ki je bil dne 11. 11. 1994 ob 19.30 v prostorih telovadnice OŠ Vipava smo:

- sprejeli statut Košarkarskega kluba Vipava,
- izvolili vodstvo kluba,
- se odločili za nov plan Košarkarskega kluba v sezoni 1995/96, v katerem smo sklenili, da bomo nastopali v državni košarkarski D ligi Slovenije,
- sklenili smo, da se bomo financirali s pomočjo sponzorjev.

V klubu smo proti vmešavanju politike v šport, vendar ne moremo mimo nove občine Vipava in zato pozivamo vsa športna in kulturna društva, ki delujejo na tem območju, da se setanemo in odločimo, ali bomo še naprej ostali pod ZTKO Ajdovščina ali pa bomo v Vipavi ustanovili novo organizacijo.

*Štefan Rehar*

## VREMENSKO POROČILO

	VIPAVA	NANOS
SEPTEMBER	183 l/m <sup>2</sup> dežja, 17 deževnih dni; razmeroma hladno, 7 dni z nevihtami.	228.4 l/m <sup>2</sup> dežja, 1x slana, večkrat megla, 3x nevihta.
OKTOBER	20 l/m <sup>2</sup> dežja, 8 deževnih dni; 5 dni z nevihtami, slana 9. in 10., občasno zelo vetrovno, od 15. do 24. bilo dežja.	273.1 l/m <sup>2</sup> dežja, 2x slana, 4x megla, najnižja temp. -3°C.
NOVEMBER	78.1 l/m <sup>2</sup> dežja, 6 deževnih dni; proti koncu meseca 6x slana, od 12.11. do 5.12. brez dežja.	96.4 l/m <sup>2</sup> dežja, 1x megla, 2x slana, 1x temp. -1°C.
DECEMBER (prvih 15 dni)	26.3 l/m <sup>2</sup> dežja, 3x slana, od 6. do 10. megleno in deževno. Slezenc in Bela sta pritekla kljub pičlim padavinam; tekla sta eno dopoldne, pomeni, da je drugod bilo več dežja.	32 l/m <sup>2</sup> dežja, 4 dni megla, 1 dan slana, najnižja temp. -6°C.

### Kje pa vas čevljar ne žuli več?

Ljubljanski gospe, ki nas je spravila ob "šuštarja", lahko pokažemo fige - naša nova občina bo imela ne le čevljarja, temveč tudi prodajalno čevljev! Počkar se ne da, delavnico ima v Vrhpolju. Vrhpolje ni na koncu sveta, v naši novi občini bo, sprehoditi se ali pripeljati tja, res ne bo težko. Pa naša Zlata je sedaj prodajalka pri Peku in ima v svoji trgovini veliko izbiro čevljev, nogavic, globinov in še marsikaj, kar je potrebno za blagor naših nog!

Končno se bomo razveselili tudi nove telefonske centrale (vsaj upamo) in bo marsikdo deležen priključka.

Le naša avtobusna postaja je vedno manj "občinska". Stoli, mize in "preproga", ki so jo krasili, so kar izginili, krasi jo sedaj edino jesensko listje. V tridesetih opuščenih hišah v Vipavi bi se ja našla kakšna odslužena klop, ki se ne bi pod kakim debelim potnikom udrla, da bi jo nastavili v "avtobusno". In da veste: tržaški avtobus proti Ajdovščini odpelje vsaj 10 min. prej, kot piše, če je malo potnikov, pa še prej.

Toliko v vednost!

Kaj pa se bo izcimilo iz tiste hiše med Cajno in Vodovodarji, ki ima počene šipe in čudovit pločnik (ob dežju drsalnica), tega nihče ne ve. Tudi ne, kdo je lastnik. Morda mu je zmanjkalo (denarne) sape?

Prima je res prima, da dobimo vse sorte za našo živino, živad in perjad. Le mi koretizirani in kariolizirani ne moremo s tega konca v Primo. Zdravstveni dom je svoj gostoljubno porton zaprl za avtomobile (imel je čisto prav), a bi le lahko vrata malo bolj na široko odprli, tako da ne bi mogel sicer skozi avto, lahko pa bi šla kariola, koreta ali malo širši otroški voziček. Sicer moramo okoli ... v žep, saj se še mimo banke ne da, ker so tam tisti čudni vrtovi, temveč je treba iti okrog marketa!

Pa drugič še kaj v novi občini!

Žuli pa nas, uporabnike naše ljube banke, čevljar tu:

Marsikateri uporabnik banke ne razume, kaj pomeni "območje diskretnosti" in "individualni pristop". Stranke se lepo drenjajo za okenci, gledajo čez ramo drug drugemu v dokumente in ti za hrbtom štejejo tvoj denar, ki ti ga niso pomagali zaslužiti in ti ga ne bodo pomagali zapraviti. Če pa sam čakaš za črto, marsikdo brezobzirno stopi predte.

Nada Kostanjevic

## PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 30.9.1994 DO 20.12.1994:

Liljana Bizjak	Pod gradom 11	1.000 SIT
Dora Bratož	Vojkova 34	1.000 SIT
Breda in Jože Butina	Vojkova 28	2.000 SIT
Milena Cizara	Dolina pri Trstu	50.000 LIT=3.825 SIT
Danica Curk	Pod gradom 9	1.000 SIT
Julka Durn	Francija	200 FF=4.450 SIT
Marica Fabjan	Pod gradom 11	1.000 SIT
Pepina Ferfila	Glavni trg 4	5.000 SIT
Lojze Ferjančič	Tolmin	2.000 SIT
Zora Hrepevnik	Vinarska c. 2	1.000 SIT
Efka in Jelko Ilič	Beblerjeva 16	2.000 SIT
Martin Jelačin	Ob Beli 2	2.000 SIT
Jože Kodelja	Beblerjeva 11	2.000 SIT
Jadranka Krapež	Ljubljana	1.000 SIT
Zofija Marc	Vojkova 1	1.000 SIT
Ivanka Meze	C. 18 aprila 7	1.000 SIT
Neimenovana		1.000 SIT
Marica Princes	Na Hribu 2	1.000 SIT
Sonja Pušnar	Šempeter	1.000 SIT
Martin Silvester	Ljubljana	1.000 SIT
Edo Štefin	Ul. Vojana Reharja 18	1.500 SIT
Cijan Štoka	Gradnikove brigade 8	1.000 SIT

---

Skupaj: 37.775 SIT

**Vsem se najlepše zahvaljujemo!**

### **POPRAVKI - VG 29:**

- SLIKA NA NASLOVNICI: romarska cerkev, Goldenstein;
- str. 13: Verujem trdno vse...
- **Ilustracije:** Mašenka Rodman

**VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA**  
**DECEMBER 1994**  
**620 izvodov**

### **Uredniški odbor:**

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vera Poniž, Nada Kostanjevic,  
Cijan Štoka, Peter Vrčon, Franc Cerovšek, Ivan Rehar, Mirjam Graovac  
in Marija Ceket - lektorica.

**Naslovno stran** je pripravil Branko Tomažič

**Tisk:** Papirna galanterija SEDMAK, Ajdovščina

Po mnenju Urada za informiranje št. 4/3-12-669/94-23/154 z dne 23.5.1994 spada publikacija VG med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tar. št. 3, po kateri se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%. (Ur.l. RS št. 4/92)

LAVRIČEVA KILJIZMA  
AJDOVSCINA